

Est. list. foto 179 / 19. 6. 1989

M

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

Prov- och utgrävning av en
stenåldersboplats 1988
Beatrice Sohlström

INNEHÅLL

	sid.
1. Arkivuppgifter	1
2. Inledning	2
3. Utgrävningsområdets läge, topografi och växtlighet	3
4. Grävningssmetod	4
5. Resultaten från undersökningen	5
5.1. Jordlagren och jordarterna	5
5.2. Lager 1-7	6
5.3. Eldstäderna	8
5.4. Provgroparna	9
5.5. Fynden	13
5.5.1. Artefakterna	13
5.5.2. Osteologisk analys	15
5.6. C14-provet	16
6. Sammanfattning	17
7. Förteckningar	18
7.1. Negativ	18
7.2. Diapositiv	21
7.3. Kartor	23
8. Utdrag av grundkarta 3843 04 NELLIMÖ	24
9. Kartorna	25-42
10. Bildtavlor	43-52

1. INARI 406, NELLIMJOEN SUU S
Prov- och utgrävning av en stenåldersboplats 1988.

Kommun: Inari (Enare)
By: Paatsjoen kylä
Tomt: Kivelä, reg.nr. 43:9/2

Grundkarta: 3843 04 NELLIMÖ, tryckt i Helsingfors 1967
Koordinaterna för utgrävningsområdet: x = 7641 20
y = 553 38
z = 120-123

Fynden: NM 24376:1-526
C14-prov: NM 24376:527

Tidigare forskning:
Markku Torvinen 1974 och 1984 (inspektioner, inga rapporter)

En förteckning över utgrävningens kartor finns på sid. 23 i rapporten. Sidorna 25-42 upptar kartorna.

Sidorna 43-52 upptar bildtavlor med fotografier av negativerna nr. 72134-36, 72138-39, 72146, 72148, 72150, 72153-54, 72157, 72159, 72166-67, 72173, 72177, 72180, 72182-84, 72187, 72189, 72191, 72193-94, 72197, 72199, 72203-05, 72209-10, 72212-14.

Negativ som hör till rapporten: 72133-72214
Diapositiv som hör till rapporten: 15787-15835
Förteckningar över negativ och diapositiv finns bifogade på sidorna 18-23.

Diar. 20.9.1988

2. INLEDNING

Då Markku Torvinen 1974 inspekterade stränderna av Nellimvuono i Nellim hittade han kvartsavslag och bränt ben (NM 19435:1-2) norr om mynningen till Nellimjoki. Området klassificerades som en boplats: inventarienummer Inari 134 (Nellimjoen suu N). År 1984 tog Enare kommun kontakt med museiverket eftersom Nellims generalplan hade förnyats vilket bl.a. innebar planer på byggandet av en småbåtshamn söder om Inari 134. Markku Torvinen inspekterade det berörda området och fann fynd som tydde på en stenåldersboplats. Området fick inventarienummer 406 (Inari 406, Nellimjoen suu S). Rapporter från bägge inspektionerna (1974 och 1984) saknas. Se korrespondensen mellan museiverket och Enare kommun.

Sommaren 1988 anmodades undertecknad att utföra en provgrävning på det av byggnadsprojektet berörda området, Inari 406 (se kartan s.26), för att fastställa fornlämningens karaktär och omfattning. Grävningens resultat avsåg att fastställa om vidare undersökningar borde utföras och i så fall deras omfattning. Om möjligt skulle marken befrias för disposition.

Provgrävningen vilken utvidgades till en ordinarie grävning utfördes 7.7-12.8.1988. Arbetet finansierades av staten (velvoitetetyöohjelma).

Undertecknad ansvarade ensam för fältdokumentationen. Fem ortsbor deltog i arbetet som grävare. Kartorna renritades av Esa Hintikainen och Iwona Iskierka-Hintikainen.

Helsingfors den 4.5.1989

Beatrice Sohlström

Beatrice Sohlström

3. UTGRÄVNINGSSOMRÅDETS LÄGE, TOPOGRAFI OCH VÄXTLIGHET

Inari 406, Nellimjoen suu S, är belägen på den sydöstra stranden av Nellimvuono längst inne i viken, söder om mynningen till Nellimjoki där den rinner ut i Enare träsk. På stranden norr om ån finns Inari 134, Nellimjoen suu N. Fyndlokalerna bildar möjligen en helhet d.v.s. hör till samma boplatskomplex, vilket dock inte har undersökts. Det undersökta området (Inari 406) begränsades i nordväst av stranden och i sydost av landsvägen mellan Ivalo och Virtaniemi.

Undersökningsområdet utgjordes dels av en åker dels av hamnområdet i Nellims småbåtshamn. På åkern har bl.a. odlats potatis. Numera utnyttjas den som äng. Hamnen är inte utbyggd. Där finns endast två bryggor och ett förvaringsskjul, vilka inte nämnvärt har skadat fornlämningen. Området i sin helhet är dock i hög grad skadat; odlingen på åkern har rört lagren, biltrafiken och verksamheten i hamnen har slitit kraftigt på markytan.

Invid åkern fanns betonggrunden till en frisersalong som verkade före andra världskriget. Längs stranden noterades lämningar efter kriget bl.a. en "korsu" med en fördjupning i marken invid (eventuellt sekundär), samt två gropar, troligtvis orsakade av flygbomber. Sommaren 1987 muddrades hamnen invid boplatsen. Sanden breddes ut på hamnområdet. I hamnen fanns vidare två högar med torv och skräp. Enligt uppgifter av ortsbor har en mindre minkfarm funnits på hamnområdet, troligtvis samtidigt som frisersalongen verkade. På området fanns ytterligare ett antal stigar; de flesta ledde ner till vattenbrynet.

Åkern kringgärdades av ett staket (kraftiga träpålar och taggtråd). Det revs strax efter det utgrävningen avslutades. På åkern revs samtidigt en ställning avsedd för torkning av hö. Staketet och ställningen är inritade på översiktskartan s.25.

Topografiskt var det undersökta området ganska enhetligt. Marken sluttade jämnt ner mot vattnet. Nära strandlinjen bildades dock en strandbrant som i hög grad var skadad av vattnets fluktuationer; sanden rasade. Själva hamnområdet var dock tämligen flackt men höjde sig mot landsvägen. Sydost om skjulet i hamnen kunde en större fördjupning iakttas dit vattnet troligen har nått då vattennivån varit högre.

På området växte rikligt med björk och tall med inslag av vide. I skogspartierna bestod markvegetationen främst av torv, på åkern av ängsväxter och i hamnen av gräs på de ställen där ytan inte var utsatt för slitage.

4. GRÄVNINGSMETOD

Huvudlinjen från vilken utgrävningens koordinatsystem utgick drogs med hjälp av två råstenar: nr. 255 och 685 (se översiktskartan s.26). Måtten utgick från den södra kanten av sten 255 och det nordöstra hörnet av av sten 685.

Koordinaterna växte mot norr och öster. Mätningarna utfördes från rutornas sydvästra hörn.

Fixpunkten var belägen på råsten nr. 83 (se översiktskartan s.26). Dess absoluta höjd över havet är 121,07 m. (Punktens höjd är överförd från en fixpunkt (119,653 möh.), belägen vid mynningen till Nellimjoki, utmärkt på grundkarta 3843 04 Nellimö.) Värdet som avlästes från avvägningsinstrumentet var 246. Avvägningsinstrumentet var uppställt på åkern (se kartan s.25).

Undersökningen inleddes med utmärkning av 1x2 m stora provgropar på åkern och i hamnen. Provgroparna är inlämnade i områdets koordinatsystem. På parkeringsplatsen i småbåtshamnen uppmättes ett provdike (1x8 m); rutorna 465-472/980.

Lager 1 (ca 5 cm) grävdes i provdiket. Fynden var rikliga och belägna i kulturjord. Detta medförde att provdiket genast utvidgades till rutorna 465-472/981, varefter detta 2x8 m stora område undersöktes som en helhet. Anefter som tiden medgav utvidgades utgrävningsområdet på parkeringsplatsen. Varje delområde undersöktes i sin helhet innan nya rutor och områden öppnades. Storleken på ytorna var små emedan arbetskraften var liten och tiden knapp. Arbetet var ursprungligen avsett att utföras på tre veckor som en provgrävning. De goda resultaten medgav en förlängning av fältarbetet med två veckor. Detta kunde dock inte beaktas då arbetet inleddes. Förteckningen nedan uppger i vilken ordning respektive delområde undersöktes och vilka rutor de representerade. Texten på bl.a. bildtavlor, i negativ- och diapositivförteckningarna hänvisar till dessa områden.

"Provdiket": 465-472/980

- Område 1: 465-472/980-981 (utvidgat provdike)
- 2: 465-470/978-979
- 3: 465-471/982-983
- 4: 465-470/976-977 + ruta 466/975
- 5: 466-469/974-975 (utom ruta 466/975)
- 6: 461-464/974-983
- 7: 465-470/970-973
- 8: 461-464/970-973

Då utgrävningsområdet utvidgades beaktades fyndmängden och kulturjordens karaktär. Hänsyn togs även till t.ex. staket, skog, buskage och träd. Provgroparna avsåg att täcka det för utbyggnad avsedda området, samt fastställa fornlämningens gränser och karaktär. Emedan åkern i hög grad var rörd utplacerades några provgropar på åkerns kanter för att se om lagren eventuellt var oskadade där.

Utgrävningsområdet utmärktes med hjälp av kraftiga spikar vid vilka målartejp fästes för att synas bättre. Dessa sattes i ett koordinatsystem med rutor på 1x1 m.

Arbetet utfördes som en nivågrävning. På utgrävningsområdet i hamnen var det första (översta) lagret omkring 5 cm tjockt eftersom jorden var kraftigt tilltrampad. Lagret började genast vid markytan. Ingen avtorvning behövde utföras. De

följande lagren var 10 cm tjocka. Även provgroparna grävdes i lager på 10 cm. Nedgrävningen slutade då fynden avtog och kulturjord inte längre iaktogs. Endast rutor med fynd och/eller kulturjord grävdes vidare. På yt- och bottenavvägningskartorna (s.27-28) har med romerska siffror antecknats vid vilka nivåer arbetet avslutades. Arbetsredskapen utgjordes av murslevar, sopskyfflar, hinkar och spadar.

Varje nivå dokumenterades i skrift, fotograferades, kartlades och avvägdes. Provgroparna fotograferades dock sällan. Fotograferingen inkluderade svart-vita bilder och diapositiv. Yt- och bottenavvägningar utfördes. Avvägningarna skedde vanligen vid varje full meter. Stenar och botten på gropar avvägdes.

2 översiktskartor (1:500) ritades. Den ena (s.25) avser främst att beskriva terrängen. På den andra (s.26) har höjdkurvorna utmärkts samt gränserna på området som är avsett att byggas ut. Kartorna inkluderar även 1 yt- och bottenavvägningskarta (1:100) fördelad på två plastark, 3 nivåkartor (1:50), 9 profilkartor (1:25) och 2 detaljkartor (1:10). Nivåkartor från provgroparna ritades inte. Detsamma gäller profilerna såvida de inte sammanföll med utgrävningsområdets profiler.

Fynden togs tillvara och dokumenterades enligt rutor på 1x1 m.

Ett C14-prov insamlades (se närmare s.16-17).

5. RESULTATEN FRÅN UNDERSÖKNINGEN

5.1. JORDLAGREN OCH JORDARTERNA

Det översta lagret på utgrävningsområdet bestod huvudsakligen av hoppressad torv med ett kraftigt inslag av fin sand och humus. Under detta påträffades ganska finkornig sand (frånsett de rörda områdena). Grus (små stenar) förekom ställvis i sanden. Fr.o.m. lager 3 blev sanden grovare; alternerade ofta lagervis med finare sand. Järnsand förekom rikligt, särskilt fr.o.m. lager 3. Kulturjorden iaktogs i sanden.

På åkern (där provgropar grävdes) växte gräs. Jorden bestod huvudsakligen av fin sand. Det översta lagret var rört, gråbrunt och innehöll sand, humus, rester av urlakningslagret (huhutunut hiekka) och en aning sot och kol. Under detta påträffades sand, oftast ren, ibland med smärre rester av kulturjord i det översta skiktet.

I provgroparna kring skjulet bestod det översta lagret av torv med inslag av humus och sand. Under detta fanns ganska fin sand.

På det undersökta området på parkeringsplatsen dokumenterades många olika jordarter. Detta berodde främst på att marken skadats och rörts av verksamheten och trafiken i hamnen. Lager 1 hade skadats mest. Fr.o.m. lager 2 var jorden s.g.s. oskadad i områdets östra hälft. De västra delarna var kraftigt rörda; örört kulturlager påträffades också.

Groparna efter två flygbomber påträffades. De var fyllda med skräp (recent material). Kulturlagret kring groparna hade inte nämnvärt skadats vid bombens nedfall.

De olika dokumenterade jordarterna framgår ur kartornas förklaringar. Där framgår också de rödda lagrens sammansättning.

Kulturjorden, med vilken avses sand som bär spår av förhistorisk verksamhet, har indelats i tre kategorier beroende på intensiteten på jordens färg. Termen "kulturjord" faller mellan "svagt" och "starkt färgad kulturjord". Den starkt färgade kulturjorden var mörkbrun. Den noterades på ett i stort sett cirkelrunt område kring eldstad 1, ca 6 meter i diameter, då eldstaden är i centrum.

Den rödbrända sanden har i flera fall uppkommit under de senaste åren. Enligt ortsborna har brasor ofta eldats i hamnen i modern tid. Det översta lagret innehöll vanligtvis mycket sot och kol, vilket med skäl kan antas vara recent. Detta ledde till att endast ett C14-prov insamlades.

Några små gryn rödmylla tillvaratogs. Ställvis förekom små fläckar med rödmylla, vilken dock var så pulvriserad att den inte samlades ihop.

5.2. LAGER 1-7

LAGER 1

Lager 1 hade skadats en del av verksamheten i hamnen. I väster hade muddrad sand från sjöbotten invid hållits ut över marken. Torv förekom på ytan men var kraftigt hoppressad. Ett oskadat urlagningslager (huhhtoutunut kerros) saknades. Rester av det noterades dock på hela området. Kulturjord förekom likaså över hela området som större och mindre fläckar. Mest intensiv var den i centrum och försvagades utåt mot det utgrävda områdets periferi.

Rörd jord påträffades i hög grad (se nivåkartorna s.29-31). Detta gäller särskilt området väster om provgroparna 465/974-975 och 470/974-975.

Jorden som på kartorna har kallats A är sekundär och har förmodligen orsakats av en minkfarm som funnits på platsen. A-jorden var kraftigt mörkfärgad och bestod av sand, kol, sot, torv med inslag av trä, småsten, tegel, lera och recent material bl.a. mycket spikar. Gränserna för det skadade området var rätt väl avgränsade både till utsträckning och djup (25 cm från markytan) (se diap.¹⁵⁸⁰⁶, bild 16 på s.48, profilkarta s.37 461-465/974 och nivåkarta 1 s.29). Bjälkar (sekundära) korsade varandra i rät vinkel i ruta 465/974. Rester av samma bjälkar påträffades i provgrop 465/974-975. Oskadad kulturjord noterades under lagret. Fyndplatserna för de fynd som hittades i A-jorden måste anses recenta (NM 24376: 198-199, 273-275).

Rikligt med recent kol och sot noterades i lagret. I rutorna 467-468/975 dokumenterades sotränder i bränd urlakad sand. En bjälke av trä har brunnit på stället. Fyndet är sekundärt.

Recent material (t.ex. spikar, glas, porslin) påträffades på hela området i lagret.

I de sydöstra delarna av det undersökta området fanns mycket rötter.

Två gropar efter två flygbomber från kriget på 1940-talet påträffades på utgrävningsområdet i nordväst och nordost (se nivåkartorna). I den ena gropen hittades nämligen stjärtdelarna till två flygbomber, och det är känt att strandsträckan blivit utsatt för attacker under kriget p.g.a. närheten till landsvägen mellan Ivalo och Virtaniemi. I övrigt innehöll bägge groparna rikligt med recent material förutom fyllnadsjord. Gropen i nordost noterades först då lager 2 grävdes. Ovanpå den fanns mycket torv och mossa. Se även profilkarta s.36, 461-471/970.

Det förekom ganska få stenar på det undersökta området. Samtliga var brända, eventuellt p.g.a. strandbrasorna i modern tid. Under stenarna i ruta 463/973 noterades tegel, kulturjord, kol och urlakad sand. Stenarna öster om eldstad 1 var utspridda utan att något mönster kunde iaktas.

Två eldstäder påträffades i lager 1 (se närmare s.8-9).

En liten fläck rödmylla noterades i ruta 467/980.

LAGER 2

Kulturjord påträffades på hela området, dock mindre än i lager 1, särskilt i öster.

Något kol och sot (troligen recent) iaktogs, dock mindre än i lager 1.

Järnsand noterades. Den hade ofta färgat marken kraftigt. Även mjåla iaktogs.

Av eldstad 1 påträffades det andra lagret stenar.

De brända stenarna i rutorna 463-464/973 var sekundära. Under dem påträffades rörd A-jord (se nivåkarta 1 s.29).

Rödmylla dokumenterades i rutorna 466/971, 467/976, 469/973 och 469/980. Fläckarna var små. Ockran var ofta så pulvriserad att den ej kunde tas tillvara.

Brända ben påträffades i koncentration särskilt i ruta 467/978. Nivån där förekomsten av ben upphörde avvägdes till 267. Undertill noterades grov sand.

LAGER 3-7

I lager 3 påträffades ganska rikligt med kulturjord. Den var dock betydligt svagare till färgen än i de övre lagren och stora delar av utgrävningsområdet bestod av ren sand i detta lager. Kulturjord iaktogs ställvis även i lager 4-7 (se yt- och bottenavvägningskartan s.27-28, där de djupast grävda områdena motsvarar de där kulturjorden gått djupast.) I huvudsak var dock kulturjorden koncentrerad till de översta lagren. Kulturjorden bildade ett avgränsande lager mot den rena sanden, särskilt i centrum av det undersökta området. Sanden undertill var ofta ganska grov, men detta gäller i stort sett hela utgrävningsområdet fr.o.m. lager 3.

Järnsand iaktogs rikligt fr.o.m. lager 3. Leran i ruta 463/974 utgjorde en rest från A-jorden i lager 1 och 2. Leran är alltså påförd senare. Under de stora stenarna i ruta 463/973 påträffades samma A-jord (se nivåkarta 3 s.31).

Rödmylla (ofta pulvriserad) noterades i rutorna 466/971 och 462/973.

I ruta 464/974 påträffades en grop. Dess ålder är oklar; den kan vara förhistorisk eller sekundär. Den var oval till formen, ca 1 m i diameter, och smalnade av nedåt som en strut till ca 70 cm djup från markytan (se profilkarta s.33, 465/970-984). Den innehöll kulturjord, sot och kol. Den kraftigt färgade kulturjorden var fet. Järnsand förekom jämsides med kulturjorden i hela gropen.

Även i ruta 465/980 påträffades en grop, dock recent (se profilkarta s.33, 465/970-984).

Då det gäller lager 5 kan ytterligare nämnas att keramik hittades i ruta 466/973 i kraftigt färgad kulturjord, samt rödmylla i ruta 466/971.

5.3. ELDSTÄDERNA

ELDSTAD 1 (karta s.41, diap. 15801-03, bilderna 12-15 på s.47).

I rutorna 466/975-976 påträffades en rund eldstad i lager 1. Den bestod av två lager ganska små glest spridda skörbrända stenar. Stenarna i det undre lagret var färre till antalet och en aning mindre till storleken.

Mellan stenarna fanns starkt färgad kulturjord och hårt bränd sand. Under eldstaden fanns ett tunt lager (under 10 cm) bränd sand och kulturjord. Härunder fanns ren sand med inslag av grus. Härden har troligen pressats ner i sanden av trafiken i hamnen, emedan sanden var hårt hoppresad och avvägningarna av stenarna mycket lika. Kol och sot fanns inte i eldstaden, men dock runt omkring den.

Keramik (NM 24376:201, 207-208) och brända ben (NM 24376:211) hittades mellan stenarna i härden. Benen var utspridda, keramiken koncentrerad. I ruta 466/975 hittades en koncentration av kvartsmaterial alldeles bredvid eldstaden. Runt omkring härden hittades fynden: NM 24376:202-206, 209-210, 222-223.

ELDSTAD 2 (karta s.42, diap. 15812-13, bild 22 på s.49)

Eldstad 2 påträffades i ruta 462/975. Den bestod av ett lager skörbrända tätt placerade stenar, som bildade två raka sidor i rät vinkel mot varandra. den har skadats i något skede emedan stenar saknades. Härden har troligen ursprungligen varit rektangulär.

Inga förhistoriska fynd hittades i eldstaden, dock en aning recent glas. Glaset har inget samband med härden, då jorden kring den överhuvudtaget var rörd och skadad (se kartan). Eldstaden påträffades nära markytan.

Formen tyder på att härden eventuellt är samisk (Jarmo Kankaanpää muntligt).

5.4. PROVGROPARNA

Nedan beskrivs varje provgrop enskilt, utom provgroparna på åkern som har sammanslagits, då skillnaderna mellan dem var små. Endast de gropar på åkern där någonting särskilt iaktogs omtalas skilt.

Provgrop 449/980-981

Överst ett 1-4 cm tjockt hoppresat torvlager. Gräs på ytan. Härunder ett oskadat 2-7 cm tjockt urlakningslager. En aning sot förekom i lagret. Detta följdes av fin, gul sand. I denna fanns kulturjord i små svagt färgade fläckar i ett lager på 1-10 cm. Fynden utgörs av en skrapa och ett avslag av kvarts. Området utgör boplatsens periferi.

Provgrop 449/991-992

Gropen var belägen i ett skogsparti. Den sluttade ganska brant västerut. Överst ett 7-25 cm tjockt lager torv. Mossa och lingonris på ytan. Torvlagret var tjockast i ruta 449/992. Under detta fanns ett 2-10 cm tjockt oskadat urlakningslager med ett litet inslag av sot. Följdes av fin, gul sand (ställvis grus). Två små fläckar svagt färgad kulturjord noterades strax under urlakningslagret i den gula sanden. Fynden utgörs av fyra kvartsavslag av vilka det ena är retuscherat, samt en skrapa av kvarts. De påträffades i kulturjorden och i urlakningslagret. Området utgör boplatsens periferi.

Provgrop 452/984-985

Gropen sluttade brant österut. Överst ett 5-33 cm tjockt lager torv som innehöll humus, sand, sot, kol och murket trä. Torvlagret var tjockast i ruta 452/985. Härunder ett ca 1 cm tjockt lager sot. Detta följdes av ett oskadat 2-4 cm tjockt urlakningslager. Under detta ganska grov och kraftigt färgad sand, dock ej kulturjord. I gropen noterades rikligt med järnsand. Ett kvartsavslag påträffades i urlakningslagret. Området utgör boplatsens periferi. Eventuellt har vattennivån i Enare träsk nått upp till ruta 452/985.

Provgrop 455/974-975

På ytan växte gräs. Översta lagret (ca 10 cm) var rört: torv, sand, rester av urlakningslagret, kulturjord, kolfragment. Härunder orörd sand i vilket noterades svagt färgade fläckar kulturjord i ett lager på 10 cm. Fynden utgörs av en kärna av kvarts och ett retuscherat kvartsavslag. Området hör till boplatsens periferi.

Provgrop 456/980-981

Området kraftigt utsatt för slitage p.g.a. biltrafik. Överst ett 4-12 cm tjockt rört lager hoppresad torv med inslag av humus och sand. Ett urlakningslager saknades. Under torven påträffades gul, ganska grov sand. Lagret var rört till ett djup av 20-30 cm från ytan: sand, rester av urlakningslagret, sot, kol, kulturjord. I lagret noterades några glest spridda brända stenar (5-10 cm i diameter). Ett egentligt orört kulturlager påträffades inte. Järnsand noterades rikligt. Fynden utgörs av en en skrapa och två kärnor av kvarts, 11 kvartsavslag av vilka ett är retuscherat samt två flintavslag. Området hör till boplatsens centralare delar då fynden beaktas. Kulturlagret har dock skadats helt. Antagligen har marken jämnats ut och en del av jorden förts bort i modern tid.

Provgrop 456/991-992

Gropen var belägen på en stig. Marken var kraftigt utsatt för slitage. Överst ett 4-10 cm tjockt rört lager humus kraftigt uppblandat med sand, sot och kol. Härunder ett rört lager sand (ca 30 cm) med rester av urlakningslagret. Järnsand noterades. Detta följdes av ren fin sand. Endast ett kvartsavslag påträffades på ytan av provgropen. Fyndplatsen är möjligen recent. Området har skadats, jord har förts bort. Kulturjord saknades. Torde gälla boplatsens periferi.

Provgrop 456/997-998

Överst ett 5-20 cm tjockt lager torv i vilket fanns sand och en aning sot. Detta följdes av ett 1-8 cm tjockt oskadat urlakningslager med ett litet inslag av sot. Härunder fin, gul sand (ställvis grus och järnsand). I sanden noterades kraftigt färgade fläckar kulturjord; iaktogs till ett djup på ca 35 cm

från markytan. Det mesta hade dock försvunnit ca 20 cm från ytan. Fynden påträffades i kulturjord: en skrapa och ett avslag av kvarts. Området utgör boplatsens periferi.

Provgrop 460/974-975

Överst ett 3-7 cm tjockt lager hoppresad torv som innehöll sand och sot. Följdes av gul sand i vilken fanns en aning kulturjord (både starkt och svagt färgad), rödbränd sand och rester av urlakningslagret. Området har skadats och rörts till ett djup på 15 cm. Ett enhetligt urlakningslager saknades. Något oskadad kulturjord iaktogs ännu ca 20 cm från markytan. Fynden utgörs av två kvartsavslag som påträffades i kulturjord. Området utgör boplatsens periferi.

Provgrop 465/974-975

Överst ett 1-10 cm tjockt lager muddrad sand (upphämtad från sjöbotten invid boplatsen). Under detta ett lager (1-10 cm) hoppresad torv med inslag av fin sand och mycket sot och kol. Rester av recent trä iaktogs. Följande lager bestod av kraftigt färgad sand (kulturjord) som rörts kraftigt. Brasor har eldats på området vilket har bidragit till att färgen på sanden var stark. I ruta 465/974 påträffades en 70 cm djup recent grop (se profilkarta s.33). Den innehöll rörd jord: fet kulturjord, sot, kol, rester av urlakningslagret. I ruta 465/975, ca 20 cm från markytan påträffades rester av orört kulturlager (svagt färgad sand), 5-12 cm tjockt. De översta lagren har m.a.o. rörts kraftigt till ett djup av ca 20-70 cm från ytan. Fynden, tre kvartsavslag påträffades i fläckar av urlakningslagret. Provgropen kunde inte ge information om fornlämningen. Vid den egentliga nivågrävningen påträffades dock en eldstad i rutorna invid. Området har alltså varit centralt beläget i förhållande till boplatsen.

Provgrop 470/974-975

Överst ett 3-5 cm tjockt lager torv och rörd gråbrun sand. Recent material noterades i lagret. Härunder ett ca 2 cm tjockt mörkfärgat sandlager med inslag av sot. Detta följdes av ett urlakningslager som delvis saknades. Det översta lagret i provgropen har m.a.o. skadats. I den gula sanden under urlakningslagret noterades kulturjord. Fynden utgörs av ett flintföremål, två skrapor, en kärna och 18 avslag av kvarts samt bränd lera. Marken var alltså delvis skadad men till större delen intakt. Området hör till fornlämningens centralare delar. Se profilkarta s.35.

Provgrop 474/980-981

Gropen placerades på åkerns kant med hopp om att jorden skulle vara orörd. Åkerbruket har dock delvis skadat marken. Överst ett 8-27 cm tjockt lager gråbrun rörd sand från åkern (sand, humus, kol, sot, rester av urlakningslagret). Ett urlakningslager saknades. Den gråbruna sanden följdes av ett 1-7 cm tjockt rört lager (mörkfärgad sand, rester av

urlakningslagret inklusive sot och kol). Under detta iaktogs gul sand som innehöll svaga spår av kulturjord till ca 37 cm djup. Inga fynd påträffades.

Provgrop 474/986-987

Gropen placerades på åkerns kant med hopp om att jorden skulle vara orörd. Åkerbruket har dock rört marken. Överst ett ca 14 cm tjockt lager gråbrun röd sand från åkern (sand, humus, kol, sot, rester av urlakningslagret). Följdes av ett skadat urlakningslager. Härunder gul sand i vilken noterades kulturjord fläckvis; iaktogs till 37 cm djup. Rester av en recent staketpåle hittades i gropen. Fynden utgörs av tre kvartsavslag. Området hör till boplatsens periferi.

Provgrop 479/974-975

Gropen placerades på åkerns kant med hopp om att jorden skulle vara orörd. Åkerbruket har dock rört marken. Överst ett 10-22 cm tjockt lager gråbrun röd sand från åkern (sand, humus, kol, sot, småsten, rester av urlakningslagret). Under detta iaktogs rester av urlakningslagret, vilket följdes av gul sand. En aning kulturjord noterades i sanden till ett djup av 17 cm från urlakningslagret. Ett fynd påträffades: ett kvartsitavslag med retusch. Området hör till boplatsens periferi.

Provgrop 479/980-981

Gropen var belägen på åkern. Överst ett 15-28 cm tjockt lager gråbrun röd sand (sand, humus, sot, kol rester av urlakningslagret). Härunder ett 1-15 cm tjockt lager sand och humus i ruta 479/980; följdes av ren sand. I provgropen noterades en stor recent grop som gjorts innan åkern har börjat brukas (det gråbruna sandlagret på dess yta var enhetligt). Gropen har varit ca 4 m i diameter, och ca 95 cm djup i ruta 479/981. Den var fylld med röd sand och recent material (skräp bl.a. järntråd, porslin). Gropen har eventuellt uppkommit under kriget på 1940-talet och senare fyllts med skräp. Fynden från gropen utgörs av en kärna och två avslag av kvarts. Ett kulturlager iaktogs inte.

Provgrop 487/974-975

Gropen var belägen på åkerns kant. Betonggrunden till en f.d. frisersalong löpte genom gropen. Det visade sig att denna förstört lagren totalt till 25-35 cm djup. Recent material påträffades rikligt. Inga fynd.

Provgrop 495/974-975

Gropen var belägen på åkerns kant. Åkerbruket har dock skadat lagren. Överst ett ca 20 cm tjockt torvlager. Härunder 10-20 cm gråbrun röd sand (sand, humus, sot, kol, rester av

urlakningslagret). Följdes av ett 1 cm tjockt mörkare sandskikt som innehöll sot. Därefter ett 1-7 cm tjockt urlakningslager i ruta 495/974 vilket övergick i gul sand. Några diffusa fläckar kulturjord noterades i sanden. Inga fynd.

Provgrop 508/974-975

Gropen var belägen på åkerns kant. Överst ett 7-20 cm tjockt lager gråbrun rörd sand (sand, humus, sot, kol, rester av urlakningslagret). Något torv på ytan. Härunder ett delvis förstört urlakningslager. Åkerbruket har skadat lagren. Följdes av gul sand. I ruta 508/975 påträffades en troligen recent grop (75 cm i diameter, 50 cm djup), som innehöll rörd sand. Gropen har bildats innan lagret av gråbrun sand har skuffats ovanpå i samband med åkerbruket. Inga fynd.

Provgroparna 479/986-987, 479/992-993, 479/998-999, 487/980-981, 487/986-987, 487/992-993, 487/998-999, 495/980-981, 495/986-987, 495/992-993, 495/996-999, 508/986-987, 508/996-997

Samtliga gropar var belägna på åkern. Överst ett lager (7-26 cm) gråbrun rörd sand (sand, humus, kol, sot, rester av urlakningslagret). Ett urlakningslager saknades, endast smärre rester noterades. I rutorna 479/986-987 och 508/996-997 fanns något mera (1-10 cm). Lagret följdes av gul sand. Diffusa fläckar och små rester av kulturjord iaktogs i några gropar strax under lagret av gråbrun sand.. Endast i ruta 495/980 och i grop 508/996-997 fanns tydlig kulturjord, 20 respektive 15 cm från markytan. I ruta 508/996 iaktogs kulturjord i ett lager på 20 cm. Fynden från groparna var fåtaliga; se fyndkatalogen. Åkerbruket har rört lagren. Åkern torde utgöra boplatsens periferi.

5.5. FYNDEN

5.5.1. ARTEFAKTERNA

	Antal	Vikt i gram
KERAMIK		
Bitar av mynningen (ornerade)	4	43
Bitar av mynningen (oornerade)	2	1
Sidbitar (ornerade)	39	86
Sidbitar (oornerade)	102	37
BRÄND LERA	2	2
FLINTA		
Skrapor	3	10
Andra föremål	3	79
Spån	2	2
Retuscherade avslag	2	16
Avslag	64	98

SKIFFER		
Mejsel	1	29
Såg	1	17
Andra föremål	2	30
Avslag	7	59
KVARTS		
Spets	1	8
Skrapor	51	290
Pièce écaillée	27	295
Pièce écaillée med retusch	2	13
Kärnor	67	3320
Retuscherade avslag	29	144
Avslag	1230	4068
KVARTSIT		
Skrapor	3	49
Slipsten	1	5
Retuscherade avslag	1	2
Avslag	5	8
JASPEROID		
Skrapa	1	14
Retuscherat avslag	1	3
Avslag	3	10
SANDSTEN		
Slipsten	1	334
Avslag	1	1
BRÄNT BEN	-	251
RÖDMYLLA	-	1

SAMMANLAGT:

Slipstenar	2	Stycken
Såg	1	"
Mejsel	1	"
Skrapor	58	"
Retuscherade avslag	33	"
Avslag	1310	"
Oidentifierade föremål	5	"
Kärnor av kvarts	67	"

Fynden togs tillvara och katalogiserades i rutor på 1x1 m från lager på 5-10 cm. Då grävningen inleddes iaktogs fynd på markytan. De flesta fynden påträffades i lager 1 och 2, men även i 3-5. Fynd hittades på hela det undersökta området.

Fyndtätheten var störst på områdena 1, 2 och 4, särskilt kring eldstad 1 (som var belägen i rutorna 466/975-976) samt på det undersökta områdets östra delar. Fynden minskade tydligt i antal mot utgrävningsområdets periferi. I provgroparna hittades endast få fynd.

Fyndmaterialet är mångsidigt både med avseende på fyndkategorier (t.ex. avslag, föremål) och fyndens tillverkningsmaterial (t.ex. kvarts, flinta). Området där de flesta fynden påträffades var litet och främst begränsat till hamnområdet. Keramiken och de brända benen var i hög grad koncentrerade kring eldstad 1 inom en radie av ca 3 meter från härden. De brända benen i ruta 467/978 från lager 2-3 hittades

koncentrerade och har ursprungligen grävts ner i en grop. Sanden kring benen och keramiken bestod av kraftigt färgad kulturjord. Keramiken NM 24376:323-324 hittades invid de brända benen från samma ruta och nivå. Rödmyllan från utgrävningen utgjordes av några små gryn.

Regnvattnet har troligen fört med sig fynden från rutorna 461-462/970 och 461/971, vilket medför att fyndplatsen är sekundär.

Enligt Christian Carpelan (muntligt) är keramiken NM 24376:323 av Säräisniemi I-typ. Även de andra keramikbitarna kunde vara Sär I med hänsyn till dekor, magring, profil. Dateringen av Sär I är inte entydig. I litteraturen har stilen hänförs till äldre tidig eller äldre typisk kamkeramik d.v.s. ca 4200-3000 f.Kr.

5.5.2. OSTEOLOGISK ANALYS

Sammanlagt 251 gram bränt ben påträffades vid utgrävningen. En osteologisk analys gjordes av NaK Stella From vid zoologiska museet i Helsingfors.

Benen är svårt brända och fragmentariska. Materialet är litet. 86 fragment kunde identifieras:

Däggdjur:	Castor fiber (bäver)	6	fragment
	Alces alces (älg)	2	"
	Lepus timidus (skogshare)	2	"
	Rangifer tarandus (ren)	1	"
	Ursus arctos (björn)	1	"
Fiskar:	Teleostei (benfisk)	36	fragment
	Esox lucius (gädda)	25	"
	Perca fluviatilis (abborre)	12	"
Fågel:	Aves species	1	fragment

Nedan följer en förteckning över de identifierade fragmenten. Phal. = phalanx, d.v.s. finger- eller tåled., x3 = tre fragment:

24376:18	Esox lucius	dentale dex. fr.
	"	dentale fr.
	"	dentale/palatinum/vomer fr. x3
	Teleostei	vertebra fr.
:21	Rangifer tarandus	phal.(II/V)/1 carpi epiph. prox.
:39	Esox lucius	dentale/palatinum/vomer fr.

:89	Alces alces	phal.tarsi (III/IV)/3 fr.
	Perca fluviatilis	praemaxillare fr.
	"	dentale sin. fr. x2
	"	dentale dex. fr.
	"	articulare dex. fr.
	"	claviculare fr.
	"	maxillare dex. fr. x2
	"	maxillare sin. fr.
	"	parabasale fr. x2
	Teleostei	vertebra fr. x2
:133	Castor fiber	cuboideum dex.
	"	mandibula dex. fr. x2
:215	Esox lucius	dentale dex. fr.
:285	Alces alces	metacarpus II/V fr. dist.
	Esox lucius	dentale fr. x2
	"	operculare sin. fr.
	Teleostei	vertebra fr.
:322	Castor fiber	costa fr. prox. (ledytan)
	Esox lucius	dentale sin. fr.
	"	dentale sin./dex. fr.
	Teleostei	vertebra fr. x3
:328	Castor fiber	naviculare sin.
	Ursus arctos	phal.1
	Lepus timidus	phal. tarsi V/1 fr. dist.
	"	calcaneum dex. fr.
	Aves sp.	radius fr. dist.
	Esox lucius	dentale dex. fr.
	"	dentale fr. x3
	"	tand (underkäke) x3
	"	praemaxillare fr.
	"	palatinum fr.
	"	vertebra fr. x3
	Perca fluviatilis	dentale dex. fr.
	Teleostei (P. fluv.?)	vertebra fr. x28
:364	Castor fiber	phal. tarsi III/1 dex.
		(excl. epiph. prox.)
	Teleostei (P. fluv.?)	vertebra fr.
:431	Esox lucius	articulare dex. fr.

5.6. C14-PROVET

Endast ett C14-prov insamlades på sammanlagt 8 gram (NM 24376:527). Kolbitarna var ganska små och låg kringspredda i sanden, huvudsakligen koncentrerade kring keramikskärvorna NM 24376:190-193 i ruta 466/973 i lager 5. Några kolbitar satt fast i keramiken NM 24376:190. Provet togs på 43 cm djup, 120,31 möh. absolut höjd. Det inlämnades för datering den 7 februari 1989.

Att fler kolprov inte samlades berodde på att det fanns mycket recent kol och sot på utgrävningsområdet. Det ovan anförda provet togs dock från orört kulturlager från ett av de djupast grävda områdena.

6. SAMMANFATTNING

Den undersökta fornlämningen visade sig vara en till arealen liten stenåldersboplats. Fyndens spridning i relation till den starkt färgade kulturjorden på området pekar på att där har funnits en cirkelrund hydda (ca 6 m i diameter) med en eldstad i centrum (eldstad 1). En fördjupning i marken eller andra tecken på förekomsten av en hydda var dock inte synliga då grävningen inleddes, eftersom marken i hamnen inte var ursprunglig (har slitits och jämnats ut).

Kulturjord noterades fr.o.m. markytan, i lager 1-7, främst i lager 1-3. Lagret med kulturjord var ungefär 25 cm tjockt. Kulturjorden var starkast i centrum av undersökningsområdet (särskilt kring eldstad 1) och försvagades mot dess periferi. De västra delarna av området var i hög grad rörda. Lager 1 hade överhuvudtaget skadats av verksamheten i hamnen. Orört kulturlager påträffades dock rikligt.

De fasta fornlämningarna utgjordes av två eldstäder, varav den ena (eldstad 2) kan vara samisk. Eventuellt har det funnits en samisk bosättning på stranden. Den har dock varit kortvarig emedan härden var den enda lämning som påträffades (inga fynd). Marken kring eldstaden var dock ganska rörd.

Fynden från utgrävningen var mångsidiga och ganska rikliga. De är lämningar av den kamkeramiska kulturen. En osteologisk analys har gjorts av de brända benen som hittades.

Keramiken är enligt Christian Carpelan (muntligt) av Säräisniemi I-typ. Eftersom stilen inte har kunnat dateras exakt, är boplatsens egentliga ålder öppen. Den kan dock sannolikt dateras till äldre tidig eller äldre typisk kamkeramik d.v.s. ca 4200-3000 f.Kr.

Boplatsens areal kunde fastställas. De väsentligaste områdena hann undersökas. Vidare undersökningar är inte nödvändiga i själva hamnen.

7. FÖRTECKNINGAR

7.1. FÖRTECKNING ÖVER NEGATIVEN

- 72133 Småbåtshamnen i Nellim. Översikt över utgrävningsområdet innan undersökningen börjat. Denna utfördes på det öppna området till vänster om skjulet. Provgropar grävdes bl.a. kring skjulet samt på åkern som skymtar i bakgrunden på bilden. SW-NE.
- 72134-36 (bild 1) Panorama över landskapet. I mitten mynningen till Nellimjoki, till höger om denna Nellimjoen suu S (Inari 406), till vänster Nellimjoen suu N (Inari 134). WSW-ENE.
- 72137 Översiktsbild. I mitten småbåtshamnen, till vänster mynningen till Nellimjoki. SW-NE.
- 72138-39 (bild 2) Panorama över utgrävningsområdet före undersökningen. Småbåtshamnen i bakgrunden. ENE-WSW.
- 72140 Översiktsbild. Utgrävningsområdet före undersökningen. ENE-WSW.
- 72141 Översiktsbild. Utgrävningsområdet före undersökningen. Åkern i bakgrunden. SW-NE.
- 72142-44 Rutorna 465-472/980, nivå 1. SSW-NNE.
- 72145 Utgrävningsområdet har märkts ut med spikar: rutorna 465-470/975-979 och 465-472/980-983. SW-NE.
- 72146 (bild 3) Samma.
- 72147 Område 1, nivå 1. SSW-NNE.
- 72148 (bild 6) Samma.
- 72149 Provgrop 495/974-975, nivå 1. WNW-ESE.
- 72150 (bild 18) Provgrop 465/974-975, nivå 1. ESE-WNW.
- 72151 Provgrop 470/974-975, nivå 1. ESE-WNW.
- 72152 Område 1, nivå 2. SSW-NNE.
- 72153 (bild 8) Område 2, nivå 1. SSW-NNE.
- 72154 (bild 19) Profil i provgrop 470/974-975 längs linje 471. WSW-ENE.
- 72155 Område 1, nivå 3. SSW-NNE.
- 72156 Profil: 473/980-982. SSW-NNE.
- 72157 (bild 9) Profil: 471/978-980. SSW-NNE.

- 72158 Profil: 468-471/978. ESE-WNW.
- 72159 (bild 11) Område 3, nivå 2. SSW-NNE.
- 72160 Samma. NNE-SSW.
- 72161-62 Panorama. Provgroparna på åkern undersöks. N-S.
- 72163 Område 3, nivå 3. SSW-NNE.
- 72164 Område 3, nivå 4. SSW-NNE.
- 72165 Provgrop 449/980-981 före undersökningen. WNW-ESE.
- 72166 (bild 5) Provgroparna längs linje 456 före undersökningen. E-W.
- 72167 (bild 7) Arbetsbild. Lager 2 på område 2 grävs. SSE-NNW.
- 72168-69 Område 2, nivå 2. SSW-NNE.
- 72170 Område 1, nivå 4. Rutorna 471-472/980-981 och 470/981 i nivå 3. SSW-NNE.
- 72171 Provgroparna längs linjerna 474 och 479 före undersökningen. NW-SE.
- 72172 Område 2, nivå 3. SSW-NNE.
- 72173 (bild 30) Profil: 465-468/982. W-E.
- 72174 Profil: 468-473/982. WSW-ENE.
- 72175 Profil: 465-473/982. SW-NE.
- 72176 profil i provgrop 465/974-975 längs linje 466. SSW-NNE.
- 72177 (bild 10) Område 3, nivå 1. SSW-NNE.
- 72178 Områdena 1 och 2, nivå 4. Rutorna 471-472/980-981 i nivå 3. SSW-NNE.
- 72179 Område 4, nivå 1. Eldstad 1 till vänster i rutorna 466/975-976. SSW-NNE.
- 72180 (bild 12) Samma.
- 72181 Eldstad 1 i rutorna 466/975-976, nivå 1. WNW-ESE.
- 72182 (bild 14) Samma. SSW-NNE.
- 72183 (bild 13) Område 4, nivå 2. lager 2 av eldstad 1 till vänster i rutorna 466/975-976. SSW-NNE.

- 72184 (bild 15) De södra rutorna av område 4, nivå 2. i bakgrunden lager 2 av eldstad 1 i rutorna 466/975-976. SE-NW.
- 72185 I fgörgrunden eldstad 1 i rutorna 466/975-976, nivå 2. WNW-ESE.
- 72186 Område 4, nivå 3. SSW-NNE.
- 72187 (bild 16) Område 5, nivå 1. SSW-NNE.
- 72188 Område 4, nivå 4. SSW-NNE.
- 72189 (bild 17) Område 5, nivå 2. SSW-NNE.
- 72190 Profil: 471/974-978. SSW-NNE.
- 72191 (bild 4) Område 6 har märkts ut med spikar. Före undersökningen. SE-NW.
- 72192 Område 5, nivå 3. SSW-NNE.
- 72193 (bild 29) Profil: 465/974-976. NNE-SSW.
- 72194 (bild 20) Område 6, nivå 1. Eldstad 2 i förgrunden. WNW-ESE.
- 72195 Samma. ESE-WNW.
- 72196 Område 6. Stenar i rutorna 461/983 och 462/982, nivå 1. ESE-WNW.
- 72197 (bild 22) Eldstad 2 i rutorna 462/974-975, nivå 1. WNW-ESE.
- 72198 Område 5, nivå 4. SSW-NNE.
- 72199 (bild 21) Område 6, nivå 2. ESE-WNW.
- 72200 Område 6. Stenar i rutorna 461/975, 462-464/974 och 463-464/976, nivå 2. SE-NW.
- 72201 Område 6, nivå 3. ESE-WNW.
- 72202 Område 6. Stenar i rutorna 463-464/974, nivå 3. NNE-SSW.
- 72203 (bild 23) Områdena 7 och 8. Den muddrade sanden har avlägsnats, den ursprungliga ytan har framtagits. Lager 1 grävs på område 7. SSW-NNE.
- 72204 (bild 24) Område 7, nivå 1. SSW-NNE.
- 72205 (bild 25) Område 7, nivå 2. SSW-NNE.
- 72206 Område 7, nivå 3. SSW-NNE.
- 72207 Område 7, nivå 4. SSW-NNE.

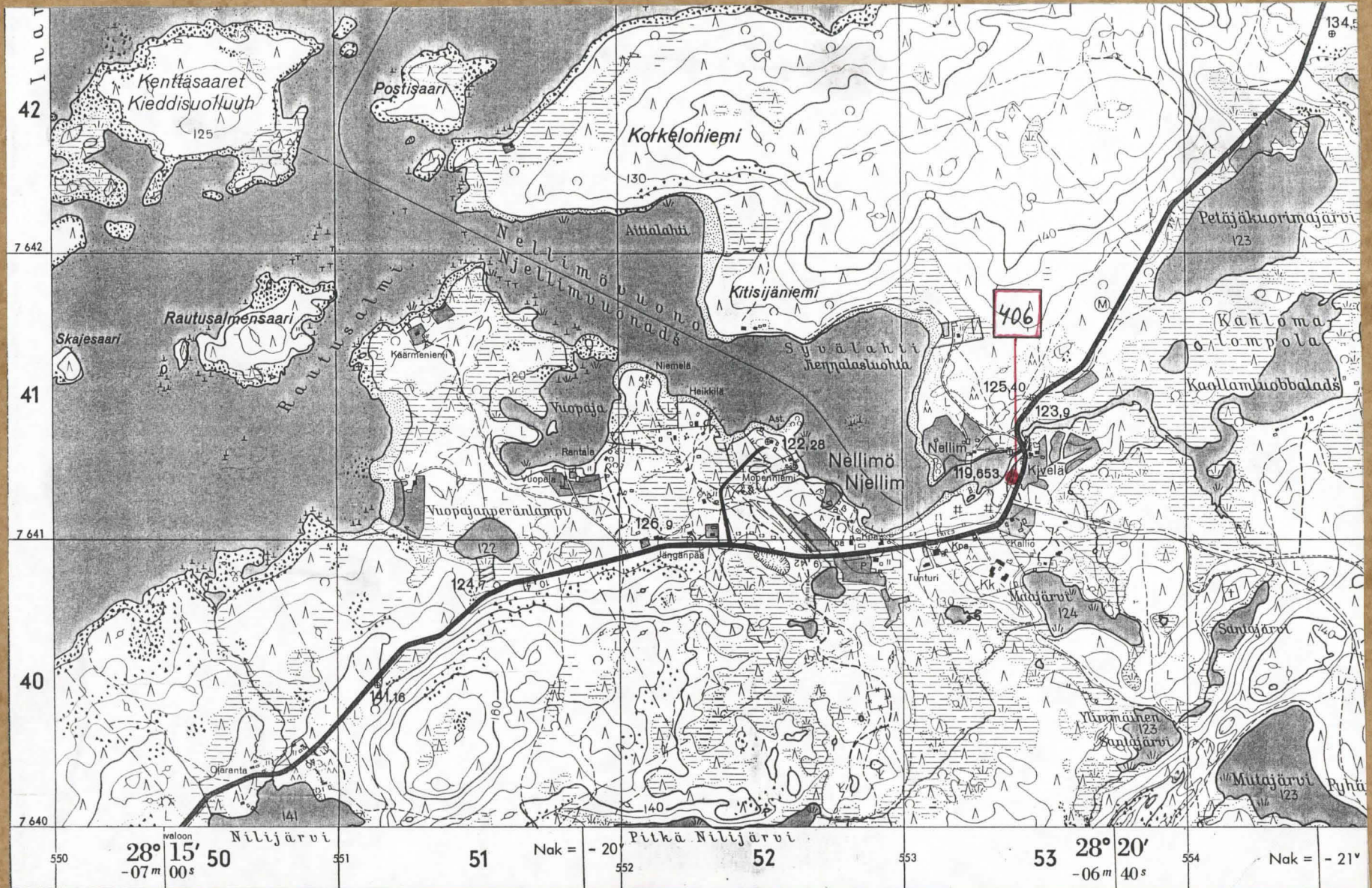
- 72208 Område 7. Rutorna 465-466/970-973 och 468-470/972-973 samt delvis 470/971 i nivå 5. SSE-NNW.
- 72209 (bild 26) Område 8, nivå 1. SSW-NNE.
- 72210 (bild 27) Område 8, nivå 2. SSW-NNE.
- 72211 Område 8, nivå 3. SSW-NNE.
- 72212 (bild 28) Område 8. Stenar i rutorna 462-464/972-973, nivå 3. SSW-NNE.
- 72213 (bild 31) Utgrävningsområdet täckt efter undersökningen. WSW-ENE.
- 72214 (bild 32) Provgroparna på åkern igenfyllda efter undersökningen. SW-NE.
- 7.2. FÖRTECKNING ÖVER DIAPOSITIVEN
- 15787 Småbåtshamnen i Nellim. översikt över utgrävningsområdet innan undersökningen börjat. denna utfördes på det öppna området till vänster om skjulet. Provgropar grävdes bl.a. kring skjulet samt på åkern som syns i bakgrunden på bilden. Till vänster mynningen till Nellimjoki WSW-ENE.
- 15788 Samma. SW-NE.
- 15789 Översikt över utgrävningsområdet före undersökningen. Hamnen i bakgrunden. ENE-WSW.
- 15790 Provgroparna längs linje 456 före undersökningen. E-W.
- 15791 Provgroparna längs linje 449 före undersökningen. WNW-ESE.
- 15792 Utgrävningsområdet har märkts ut med spikar: rutorna 465-470/975-979 och 465-472/980-983. SW-NE.
- 15793 Rutorna 465-472/980, nivå 1. SSW-NNE.
- 15794 Område 1, nivå 1. SSW-NNE.
- 15795 Provgrop 465/974-975, nivå 1. ESE-WNW.
- 15796 Provgrop 470/974-975, nivå 1. ESE-WNW.
- 15797 Område 3, nivå 1. SSW-NNE.
- 15798 Område 3, nivå 2. NNE-SSW.
- 15799 Område 3, nivå 3. SSW-NNE.
- 15800 Område 4, nivå 1. Eldstad 1 till vänster i rutorna 466/975-976. SSW-NNE.
- 15801 Eldstad 1 i rutorna 466/975-976, nivå 1. WNW-ESE.
- 15802 Samma. SSW-NNE.

- 15803 Samma. WSW-ENE.
- 15804 Område 4, nivå 2. Lager 2 av eldstad 1 till vänster i rutorna 466/975-976. SSW-NNE.
- 15805 Samma. WNW-ESE.
- 15806 Område 5, nivå 1. SSW-NNE.
- 15807 Område 5, nivå 2. SSW-NNE.
- 15808 Område 5, nivå 3. SSW-NNE.
- 15809 Område 6 har märkts ut med spikar, före undersökningen. SE-NW.
- 15810 Område 6, nivå 1. I förgrunden eldstad 2. Provgrop 460/974-975 till höger. WNW-ESE.
- 15811 Område 6, nivå 1. ESE-WNW.
- 15812 Eldstad 2, nivå 1. WNW-ESE.
- 15813 Samma.
- 15814 Område 6, nivå 2. ESE-WNW.
- 15815 Område 6, nivå 3. ESE-WNW.
- 15816 Område 6. Stenar i rutorna 463-464/974, nivå 3. NNE-SSW.
- 15817 Områdena 7 och 8. Den muddrade sanden har avlägsnats. SSE-NNW.
- 15818 Område 7, nivå 1. SSW-NNE.
- 15819 Område 7, nivå 2. SSW-NNE.
- 15820 Område 7, nivå 3. SSW-NNE.
- 15821 Område 8, nivå 1. SSW-NNE.
- 15822 Område 8, nivå 2. SSW-NNE.
- 15823 Område 8, nivå 3. SSW-NNE.
- 15824 Område 8. Stenar i rutorna 462-464/972-973, nivå 3. SSW-NNE.
- 15825 Profil: 465-467/982. WNW-ESE.
- 15826 Profil: 467-469/982. WNW-ESE.
- 15827 Profil: 469-471/982. WNW-ESE.
- 15828 Profil: 471-473/982 och 473/980-981. SW-NE.
- 15829 Profil: 473/980-982. SSW-NNE.

15830	Profil: 471/978-980. SSW-NNE.
15831	Profil: 465/974-975. NNE-SSW.
15832	Profil i provgrop 465/974-975 längs linje 466. SSW-NNE.
15833	Profil i provgrop 474/980-981 längs linje 475. SSW-NNE.
15834	Utgrävningsområdet täckt efter undersökningen. WSW-ENE.
15835	Provgroparna på åkern igenfyllda efter undersökningen. SW-NE.

7.3. KARTOR

	sid.
Utdrag av grundkarta 3843 04 NELLIMÖ	24
Översiktskarta 1:500, 2 ark, A3	25-26
Yt- och bottenavvägningskarta 1:100, 2 ark, A2, A3	27-28
Nivåkarta, nivå 1 1:50 A2	29
Nivåkarta, nivå 2 1:50 A2	30
Nivåkarta, nivå 3 1:50 A2	31
Profilkarta, 461/970-984 1:25 A3	32
Profilkarta, 465/970-984 1:25 A3	33
Profilkarta, 466/974-976 1:25 A4	34
Profilkarta, 471/970-980 1:25 A3	35
Profilkarta, 461-471/970 1:25 A3	36
Profilkarta, 461-465/974 1:25 A4	37
Profilkarta, 465-471/978 1:25 A3	38
Profilkarta, 465-473/982 1:25 A3	39
Profilkarta, 465-461/984 1:25 A4	40
Detalj-karta, eldstad 1, nivå 1 1:10 A2	41
Detalj-karta, eldstad 2, nivå 2 1:10 A3	42

Koordinatena för utgrävningsområdet :
 x = 7641 20
 y = 553 38
 z = 120 - 123

MUOVILLE PIIRRETYT

KARTAT A4 (s.34, 37, 40)

ON SÄILYTETTÄVÄ

TÄMÄN ARKIN VÄLISSÄ

INARI 406, NELLIMJOEN SUUS

B. SOHLSTRÖM 1988

Profilkarta WSW-ESE, från SSW

466/974-976

Skala 1:25

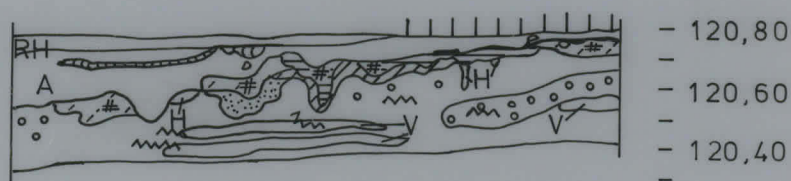

	Urlakningslager		Järnsand
	Starkt färgad kulturjord		Sten
	Kulturjord		Diffus gräns
	Svagt färgad kulturjord		Gräs
	Rödbränd sand		Trä
	Ren sand		
	Grus		
	Grusstenar i finare sand		
	Grovare vit sand		
	Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten		
	Muddrad sand		
	Sot, kol		
	Sot-kolstrimma		

974

975

976

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

Profilkarta SSW-NNE, från ESE

461-465/974

Skala 1:25

H Urlakningslager

Starkt färgad kulturjord

Kulturjord

Ren sand

Grusstenar i finare sand

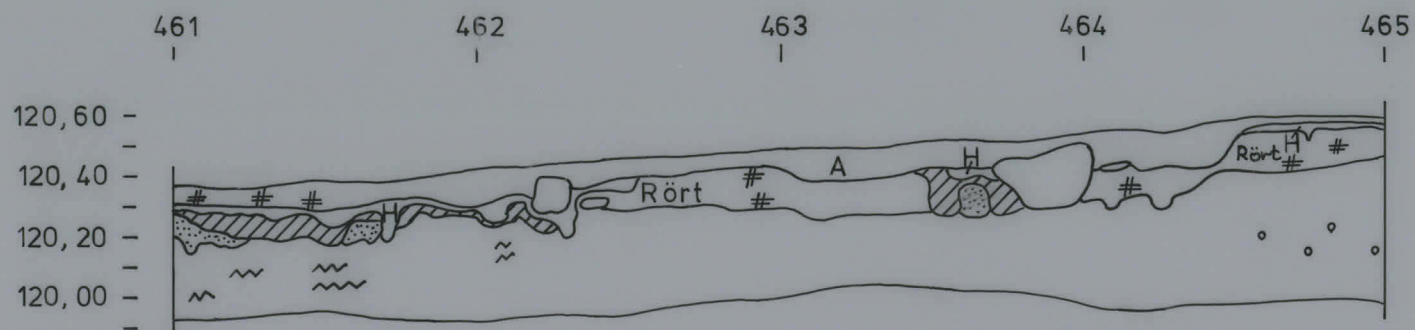
A Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten

Rört Kulturjord, rester av urlakningslagret, sot, kol

Sot, kol

Järnsand

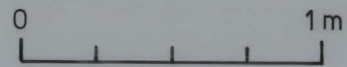
Sten

INARI 406, NELLIMJ SUU S
B. SOHLSTRÖM 1988

Profilkarta NNE-SSW, från WNW
465-461/984

Skala 1:25

T Torv, sand, mull

H Urlakningslager

⊙ Rot

▨ Starkt färgad kulturjord

▤ Kulturjord

□ Ren sand

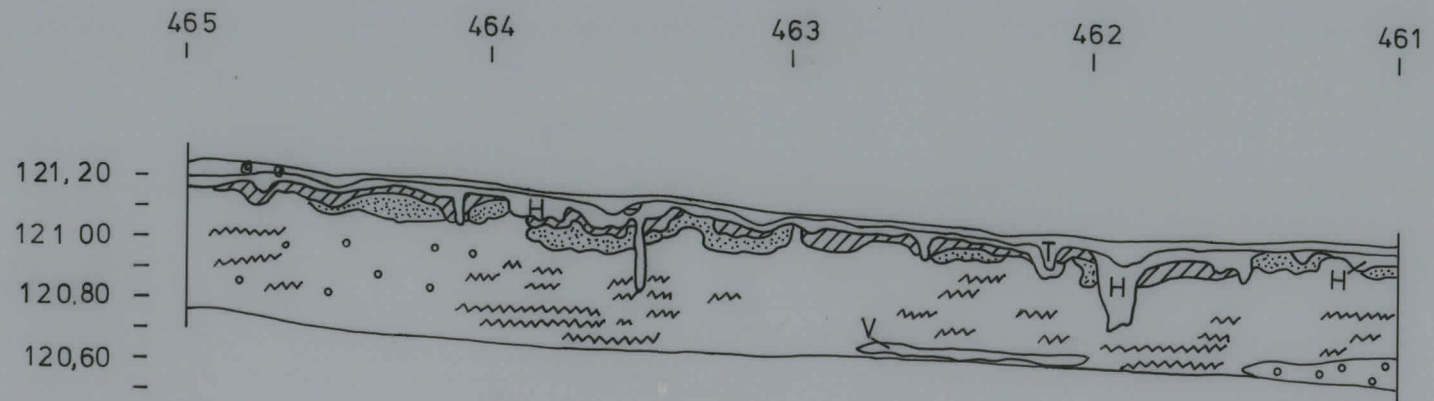
▧ Rödbränd sand

⊙ Grus

⊙ Grusstenar i finare sand

V Grovare vit sand

⋈ Järnsand

INARI 406 NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

ÖVERSIKTSKARTÅ

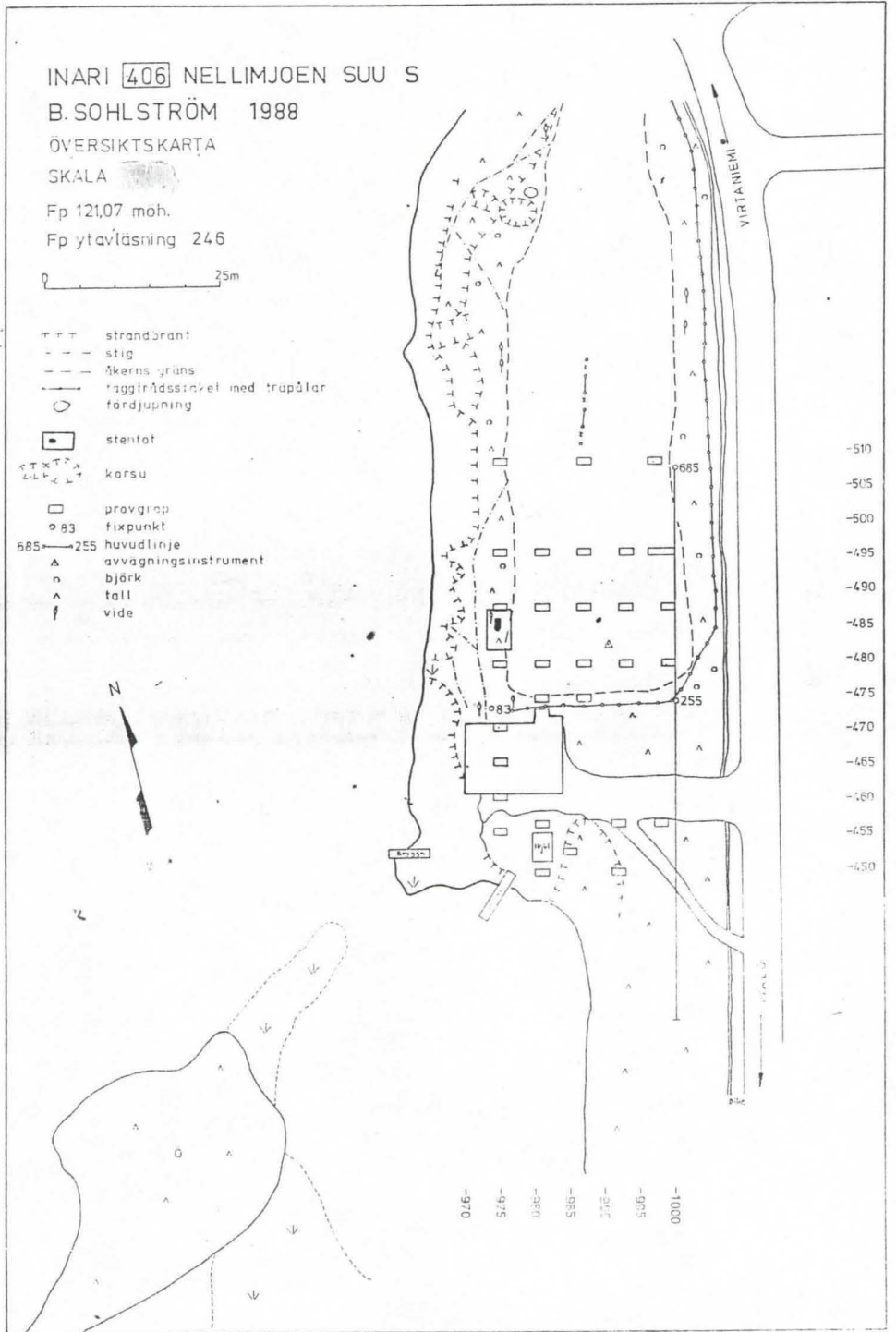
SKALA

Fp 121,07 möh.

Fp ytvärsning 246

- TTT strandbrant
- - - stig
- - - åkerns gräns
- - - taggtrådsstaket med trapålar
- fördjupning
- stentot
- ⊠ korsu
- provgröp
- fixpunkt
- 685 → 255 huvudlinje
- ▲ avvagningsinstrument
- björk
- ▲ tall
- f vide

-510
-505
-500
-495
-490
-485
-480
-475
-470
-465
-460
-455
-450

-1000
-995
-990
-985
-980
-975
-970
-965
-960
-955
-950
-945
-940
-935
-930
-925
-920
-915
-910
-905
-900
-895
-890
-885
-880
-875
-870
-865
-860
-855
-850
-845
-840
-835
-830
-825
-820
-815
-810
-805
-800
-795
-790
-785
-780
-775
-770
-765
-760
-755
-750
-745
-740
-735
-730
-725
-720
-715
-710
-705
-700
-695
-690
-685
-680
-675
-670
-665
-660
-655
-650
-645
-640
-635
-630
-625
-620
-615
-610
-605
-600
-595
-590
-585
-580
-575
-570
-565
-560
-555
-550
-545
-540
-535
-530
-525
-520
-515
-510

INARI 406 NELLIMJOEN SUU S

B.SOHLSTRÖM 1988

ÖVERSIKTSKARTA

SKALA

Fp 121,07 möh

Fp ytavläsning 246

Som grund för kartan har utnyttjats planritningen Inarjärven venesatamat vika 1, Nellim, karta nr. 4, uppgjord av väg- och miljöstyrelsen för Lapplands distrikt.

- 016-
- 516-
- 086-
- 586-
- 056-
- 506-
- 0001-

INARI 406 NELLIMJOEN SUU S
 B. SOHLSTRÖM 1988

Yt- och bottenavvågningskarta 2/2

Skala

Fp 121,07 möh.

Fp ytavläsning 246

■ Yt- och bottenavvågning

□ Provgrop

I-VII Nivåer

---- Nivågräns

⊗ Grop

975

980

985

990

995

-460

-455

-450

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S
B. SOHLSTRÖM 1988

Yt- och bottenavvägningskarta 1/2

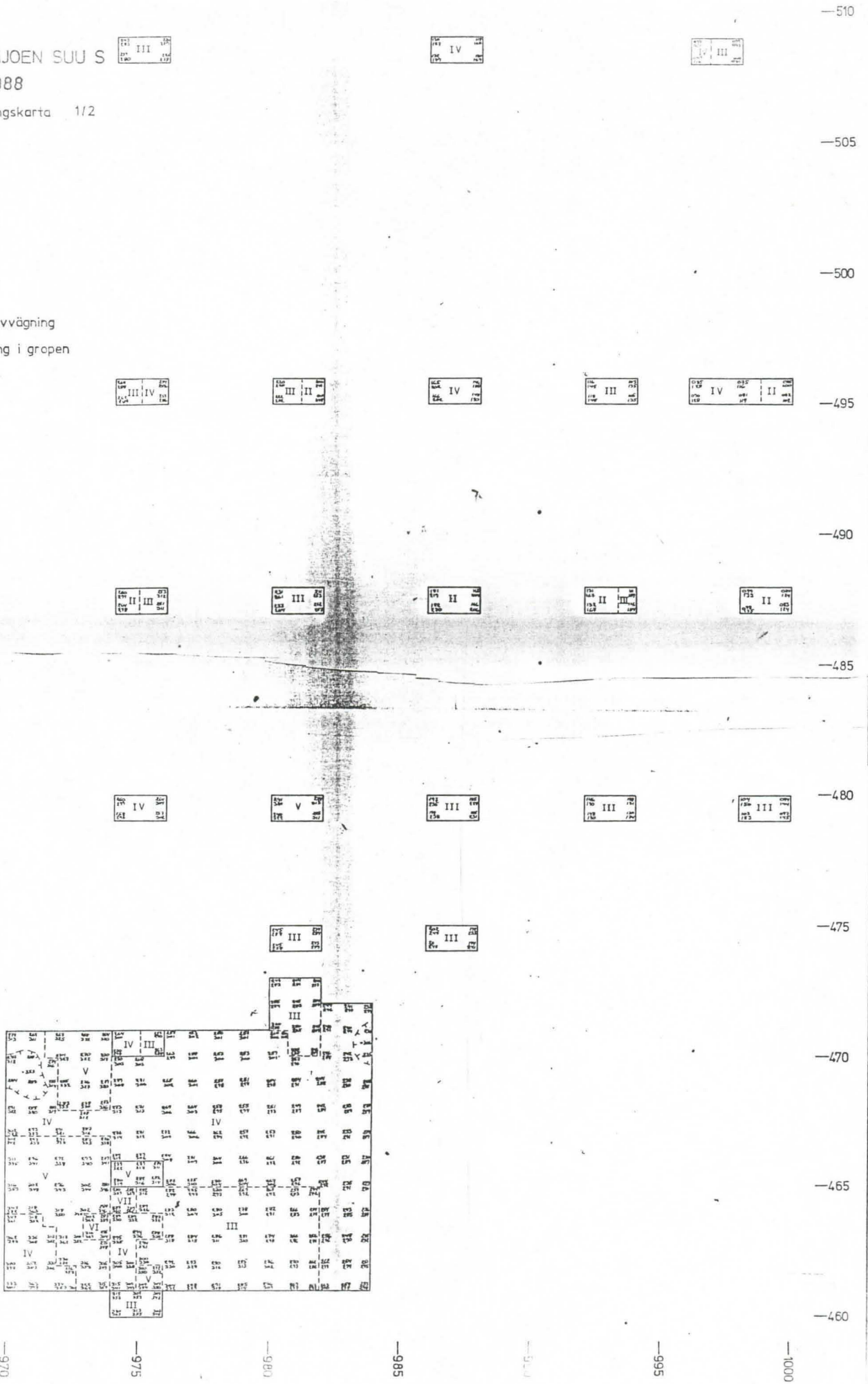
Skala

Fp 121,07 möh.

Fp ytläsning 246

- Yt- och bottenavvägning
- Bottenavvägning i gropen
- 1-VII Nivåer
- - - Nivågräns
- Grop
- Provgrop

—970

—975

—980

—985

—990

—995

—1000

—510

—505

—500

—495

—490

—485

—480

—475

—470

—465

—460

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

Nivåkarta, nivå 1

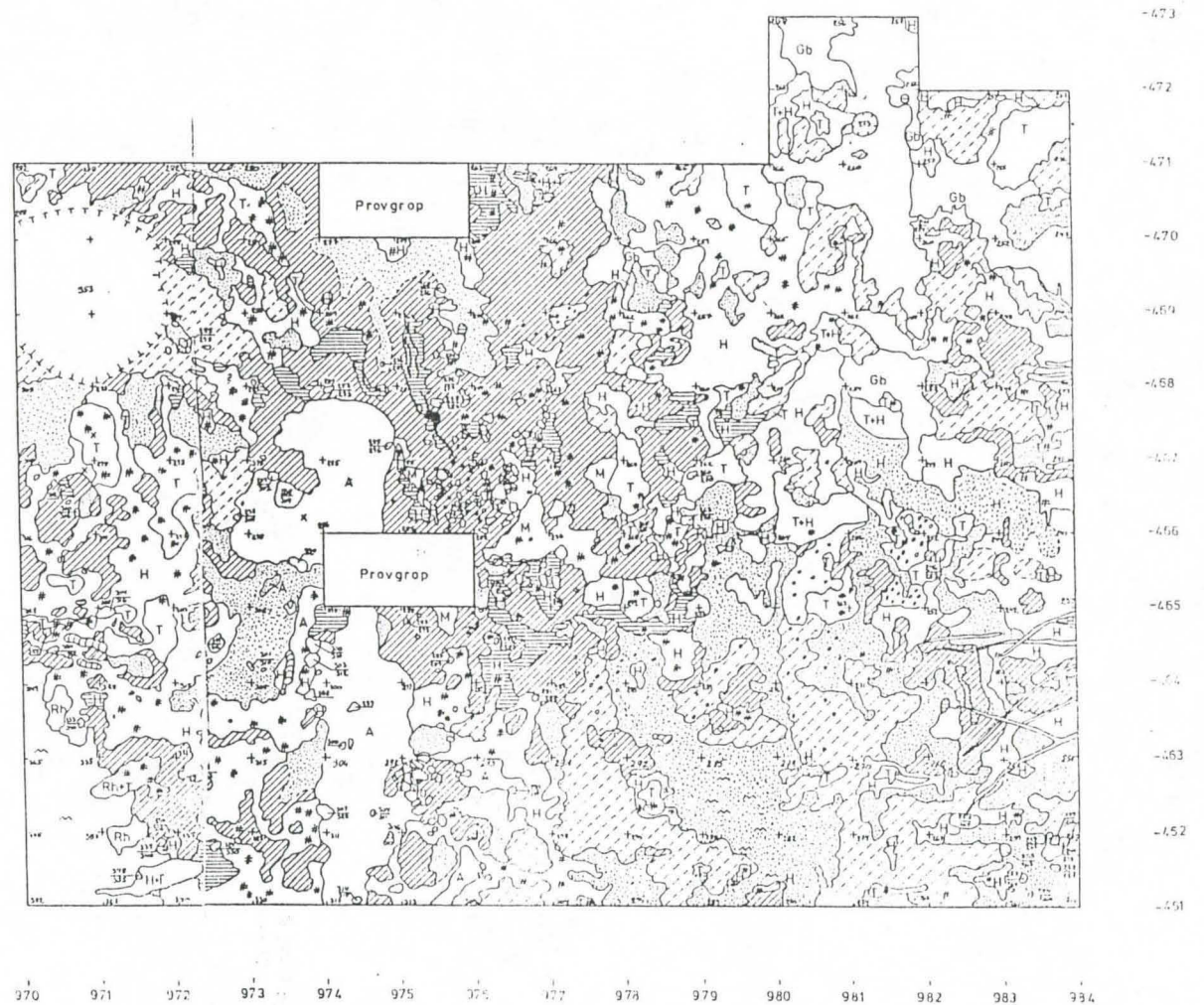
Skala 1:50 000

P 121,07 möh.

Pp ytaavläsning 246

1m

-
- Torv, sand, mull
 - Urlakningslager
 - Starkt färgad kulturjord
 - Kulturjord
 - Svagt färgad kulturjord
 - Rödbränd sand
 - Ren sand
 - Grus
 - Grusstenar i finare sand
 - Rört: gråbrun sand
 - Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten
 - Rört: mull, torv, mycket sot och kol
 - Muddrad sand
 - Torv, mull, urlakad sand
 - Rödmylla
 - Sot, kol
 - Sot-kolstrimma
 - Järnsand
 - Tegel
 - Sten
 - Grop orsakad av flygbomb
 - Grop
 - Diffus gräns
 - Rötter
 - Trä
 - Trapåle

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

Nivåkartan, nivå 2

Skala 1:50

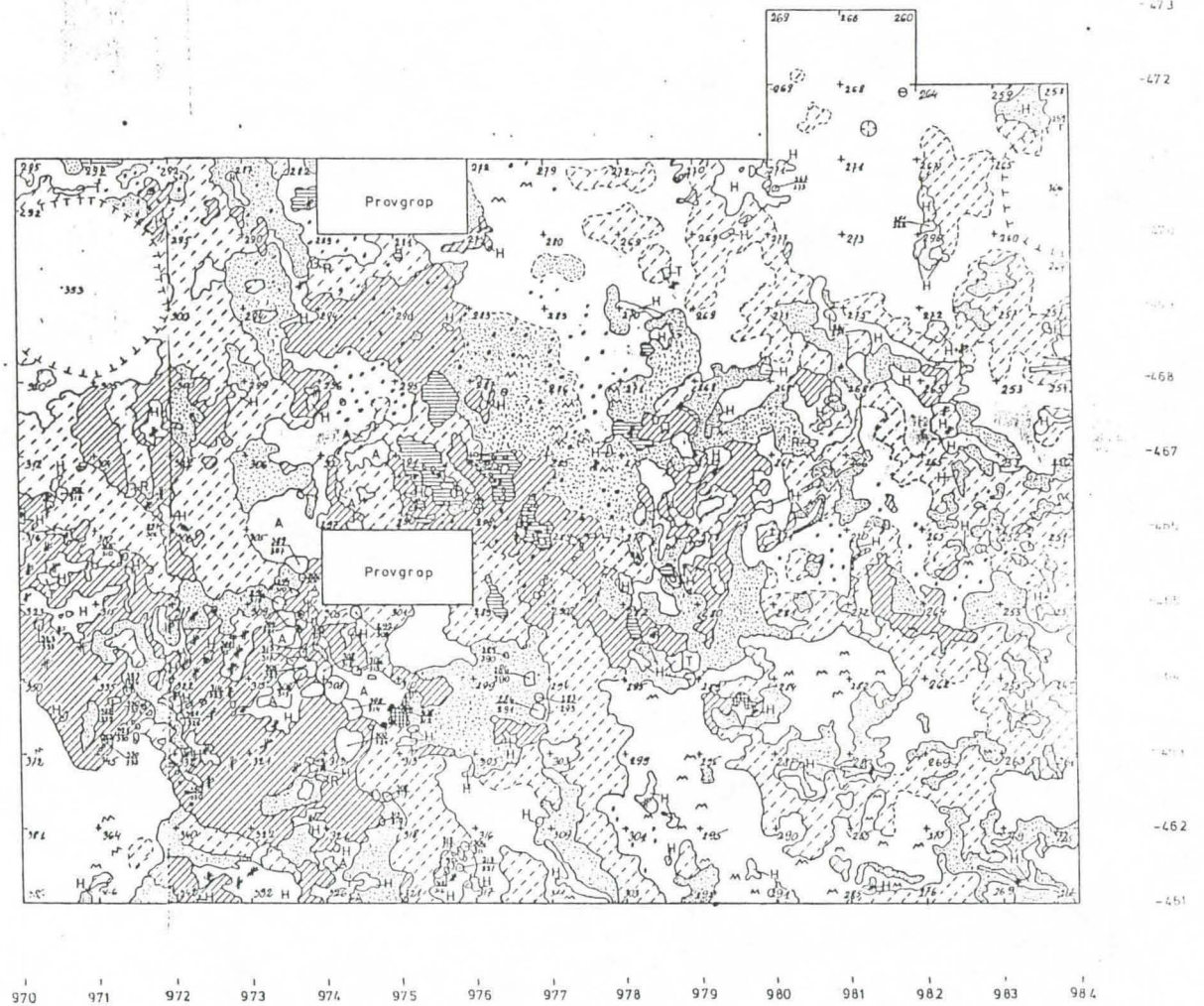
Fp 121,07 möh

Fp ytavläsning 246

0 1m

- T Torv, sand, mull
- H Urlakningslager
- Starkt färgad kulturjord
- Kulturjord
- Svagt färgad kulturjord
- Rödbränd sand
- Ren sand
- Grus
- Grusstenar i finare sand
- Lera
- A Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten
- R Rödmylla
- Rötter, rot
- Sot, kol
- Järnsand
- Flintkoncentration
- Koncentration av bränt ben
- Sten
- Grop orsakad av flygbomb
- Grop
- Diffus gräns
- Trappåle

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

Nivåkarta, nivå 3

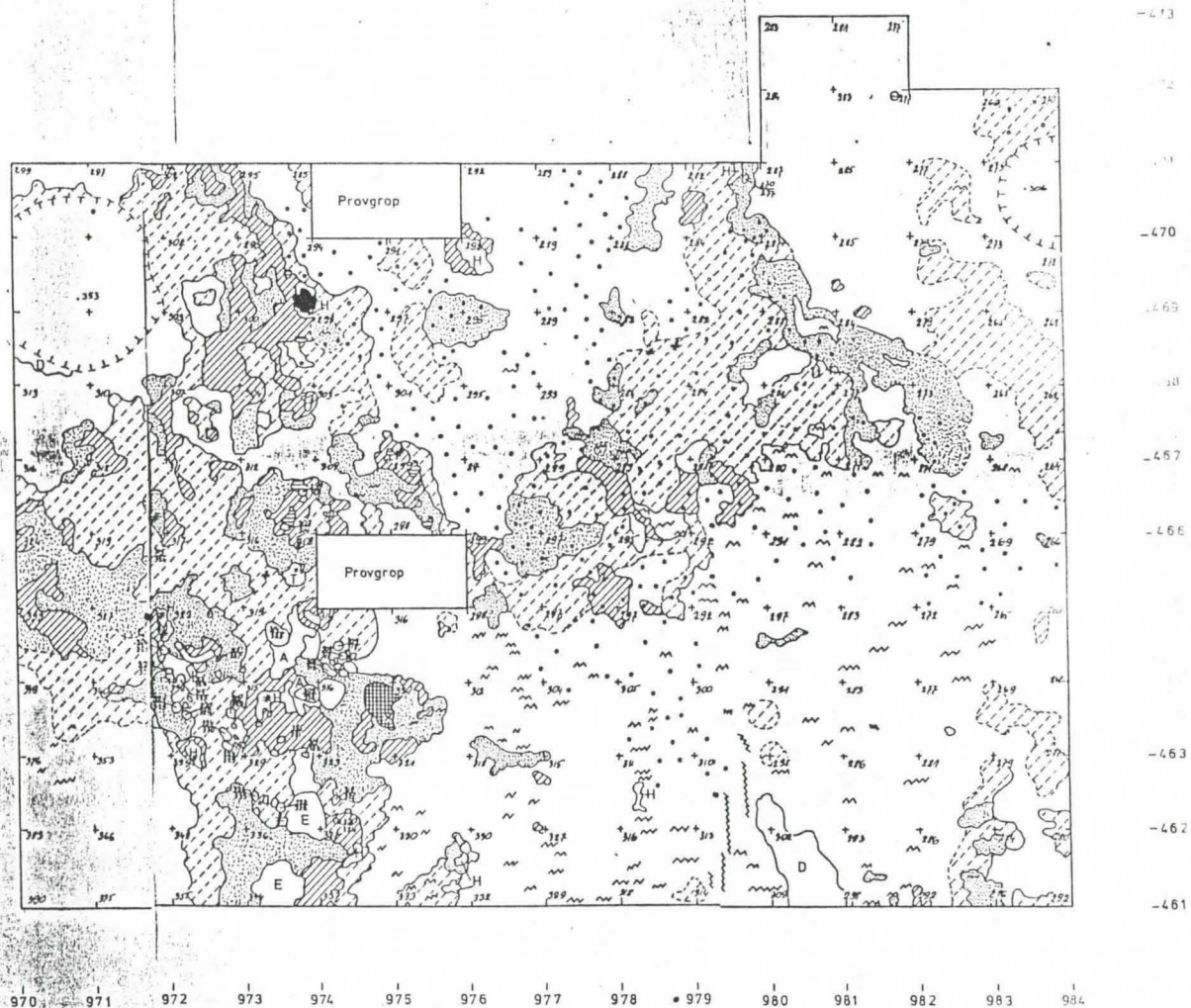
Skala 1:50

Fp 121,07

Fp ytavläsning 246

- I Torv, sand, mull
- H Urlakningslager
- Starkt färgad kulturjord
- Kulturjord
- Svagt färgad kulturjord
- Rödbränd sand
- Ren sand
- Grus
- Grusstenar i finare sand
- Lera
- A Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten
- M Rört: mull, torv, mycket sot och kol
- E Rört: torv, sand, sot, kulturjord, rester av urlakningslagret
- # Sot, kol
- ~ Järnsand
- x Tegel
- Sten
- ⊗ Grop orsakad av flygbomb
- Diffus gräns
- Rot
- ⊂ Sot-kolstrimma
- Träpåle

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

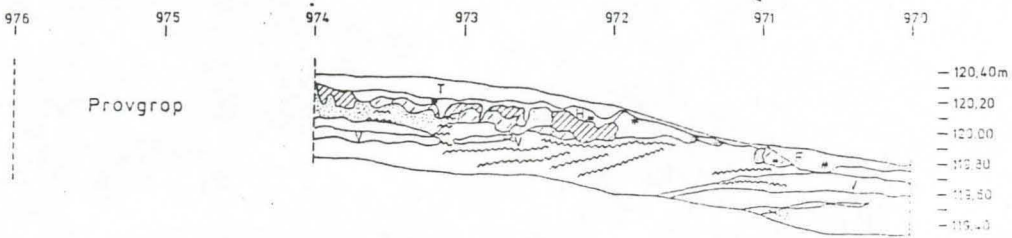
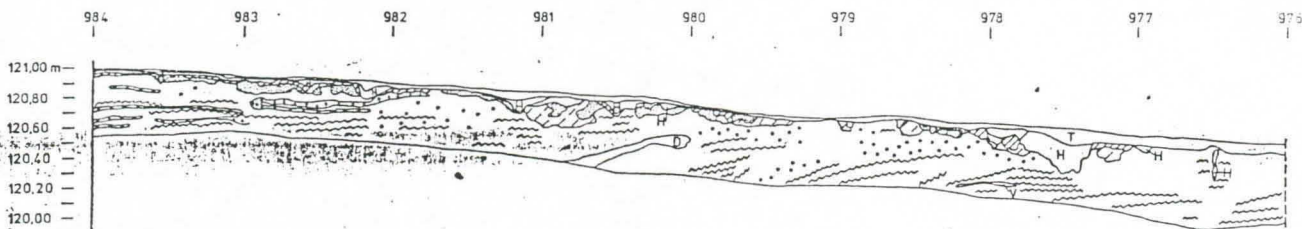
Profilkarta ESE-WNW, från NNE

461/970-984

Skala 1:25

Torv	Grusstenar i finare sand
Urlakningslager	Sot käll
Starkt färgad kulturjord	Järnsand
Kulturjord	Ren sand
Svagt färgad kulturjord	
Grus	
Mjåla	
Grovare vit sand	

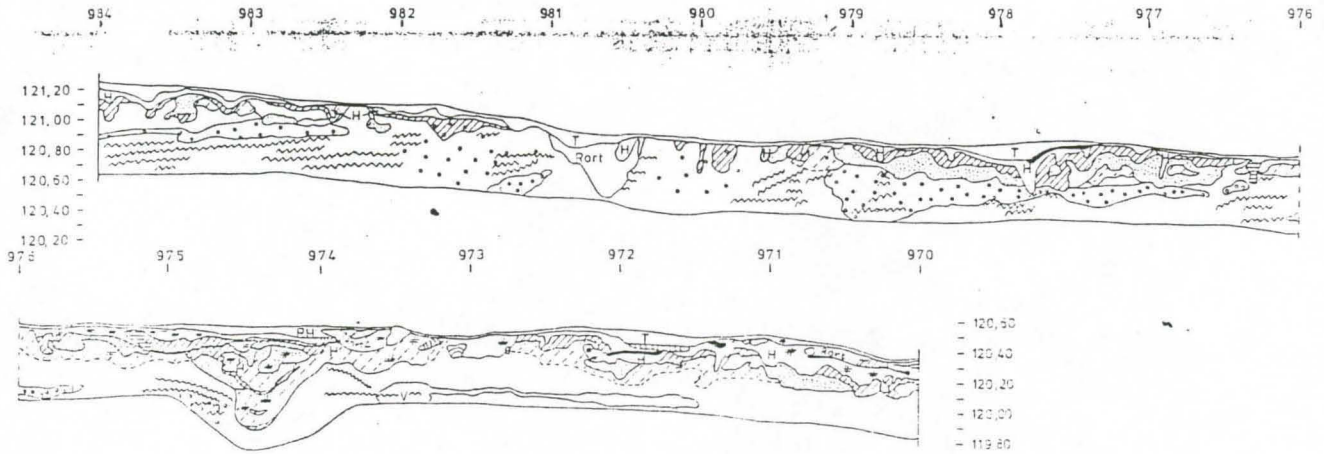

INARI [406]. NELLIMJOEN SUU S
 B. SOHLSTRÖM 1988
 Profilkarta ESE-WNW, från NNE
 465/970-984
 Skala 1:25

- [T] Torv, sand, mullt
- [H] Urlakningslager
- [X] Starkt färgad kulturjord
- [□] Kulturjord

- [□] Svagt färgad kulturjord
- [▨] Rödbränd sand
- [□] Ren sand
- [••] Grus
- [•••] Grusstenar i finare sand
- [V] Grovare vit sand
- [A] Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten
- [X] Kulturjord, rester av urlakningslagret, sot
- [▨] Muddrad sand
- [•] Sot, kol
- Sot-kalstrimma
- ~ Järnsand
- Sten
- ⋯ Diffus gräs
- || Gräs
- ⌘ Trä
- ⊙ Rot

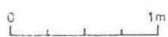
INARI 406 NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

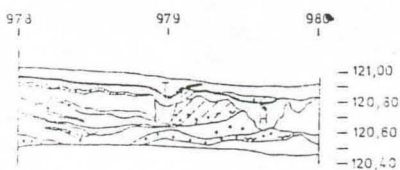
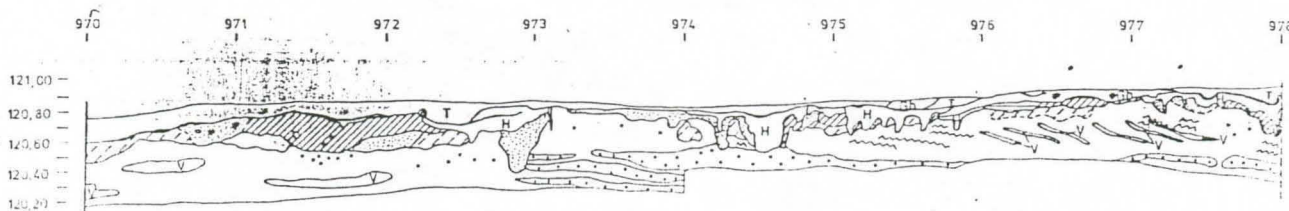
Profilkarta WNW-ESE, från SSW

471/970-980

Skala 1:25

Torv	Grusstenar i finare sand
Urtakningslager	Grovare vit sand
Starkt färgad kulturjord	Rort gråbrun sand
Kulturjord	Sot, kol
Svagt färgad kulturjord	Sot-kostrimma
Rödbränd sand	Järnsand
Ren sand	Sten
Grus	Diffus gräns

S Rot

INARI 406 NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

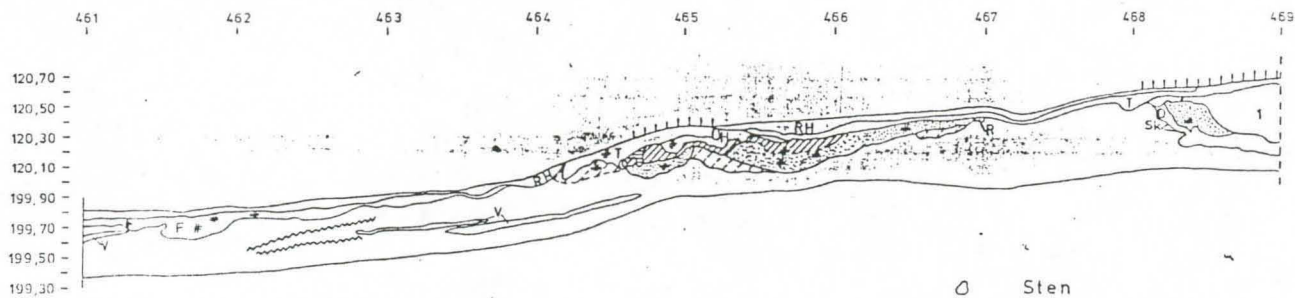
Profilkarta SSW-NNE , från ESE

461-471/1970

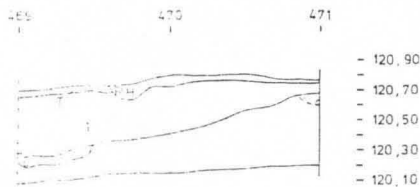
Skala 1:25

[T]	Torv	[D]	Mjåla
[H]	Urlakningslager	[V]	Grovare vit sand
[diagonal lines]	Starkt färgad kulturjord	[RH]	Muddrad sand
[dots]	Kulturjord	[F]	Rört: mörk och ljus sand, sot, kol
[diagonal lines]	Svagt färgad kulturjord	[R]	Rödmylla
[horizontal lines]	Rödbränd sand	+	Sot, kol
[white box]	Ren sand	~	Järnsand

○	Sten
1	Grop orsakad av flygbomb
	Gräs
sk	Järnskot från flygbomb
⊙	Rot

INARI 406 HELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

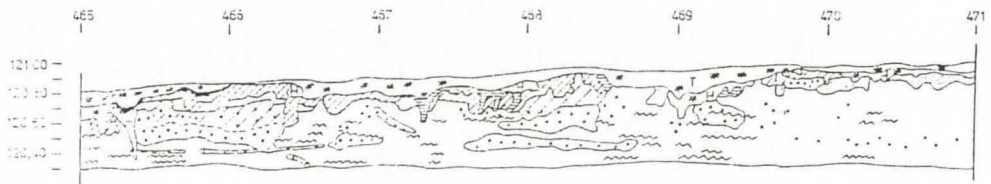
Profilkarta 667-NNE, från ESE

465-471/873

Skala 1:25

	Torv		Sten
	Urlakningslager		Grusstenar i finare sand
	Starkt färgad kulturjord		Sot,kol
	Kulturjord		Sot-,kolstrjmma
	Svagt färgad kulturjord		Järnsand
	Rödbränd sand		Diffus gräns
	Grus		
	Ren sand		

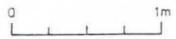

INARI 406 . NELLIMJOEN SUU S
 B. SOHLSTRÖM 1988

Profilkarta NNE-SSW, från WNW

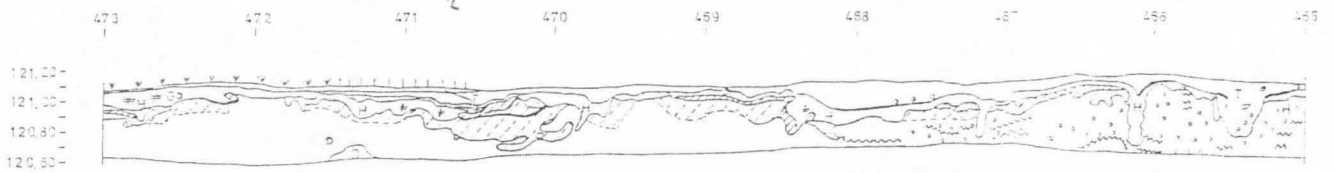
465-473/982

Skala 1:25

- T Torv, sand, mull
- H Urlakningslager
- Starkt färgad kulturjord
- Kulturjord
- Svagt färgad kulturjord
- Ren sand
- Grusstenar i finare sand
- D Mjåla
- GD Rört:gråbrun sand

- # Sot, kol
- Sot-kolstrimma
- ~ Järnsand
- Sten
- v v Torv
- |||| Gräs
- ⊙ Rot

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S

B. SOHLSTRÖM 1988

Detalj-karta, eldstad 1

Nivå 1

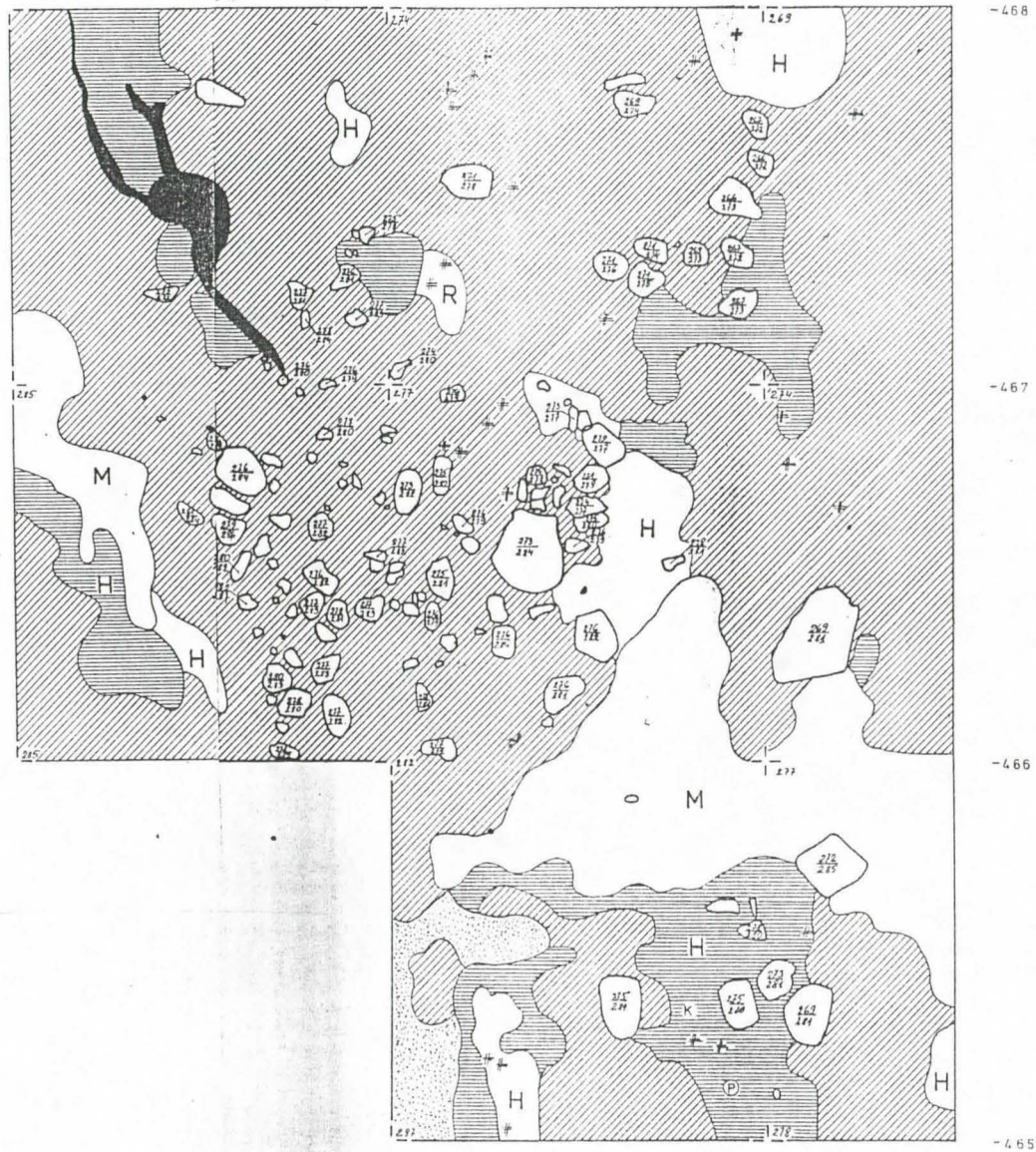
Skala 1:10

Fp 121,07 moh

Fp ytavläsning 246

30cm

- [H] Urlakningslager
 [diagonal lines] Starkt färgad kulturjord
 [white] Kulturjord
 [horizontal lines] Rödbränd sand
 [M] Rört: mull, torv, mycket sot och kol
 [R] Rödmylla
 # Sot, kol
 [wavy line] Sot-kolstrimma
 < Kvarlsavslas
 [P] Flintkoncentration
 [circle] Sten

975

976

977

-465

-466

-467

-468

INARI 406, NELLIMJOEN SUU S
B. SOHLSTRÖM 1988

Detalj-karta, eldstad 2

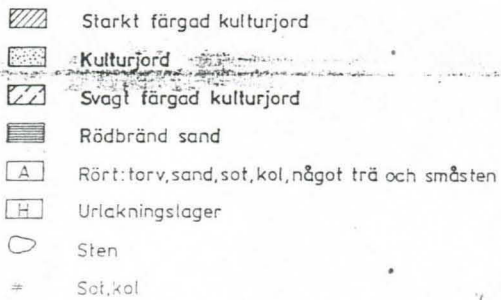

Nivå 1

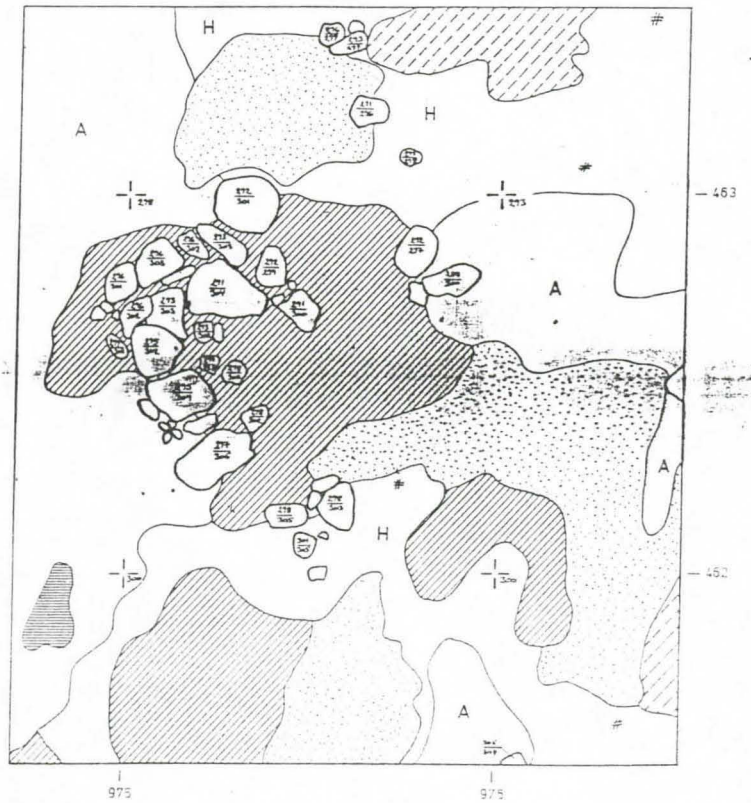
Skala 1:10

Fp 121,07 möh

Fp ytväläsning 246

0 30 cm

-
- Starkt färgad kulturjord
 - Kulturjord
 - Svagt färgad kulturjord
 - Rödbränd sand
 - Rört: torv, sand, sot, kol, något trä och småsten
 - Urslackningslager
 - Sten
 - Sot, kol

72134-36

1. PANORAMA ÖVER LANDSKAPET. I MITTEN MYNNINGEN TILL NELLIMJOKI, TILL HÖGER OM DENNA NELLIMJOEN SUU S (INARI 406), TILL VÄNSTER NELLIMJOEN SUU N (INARI 134). WSW-ENE.

72138 - 39

2. PANORAMA ÖVER UTGRÄVNINGSSOMRÅDET FÖRE UNDERSÖKNINGEN. SMÅBÅTSHAMNEN I BAKGRUNDEN. ENE - WSW.

72146

3. UTGRÄVNINGSSOMRÅDET HAR MÄRKTS UT MED SPIKAR: RUTORNA 465 - 470 / 975 - 979 OCH 465 - 472 / 980 - 983. SW - NE.

72191

4. OMRÅDE 6 HAR MÄRKTS UT MED SPIKAR. FÖRE UNDERSÖKNINGEN. SE - NW.

72166

5. PRÖVGROPARNA LÄNGS LINJE 456 FÖRE UNDERSÖKNINGEN.
E-W.

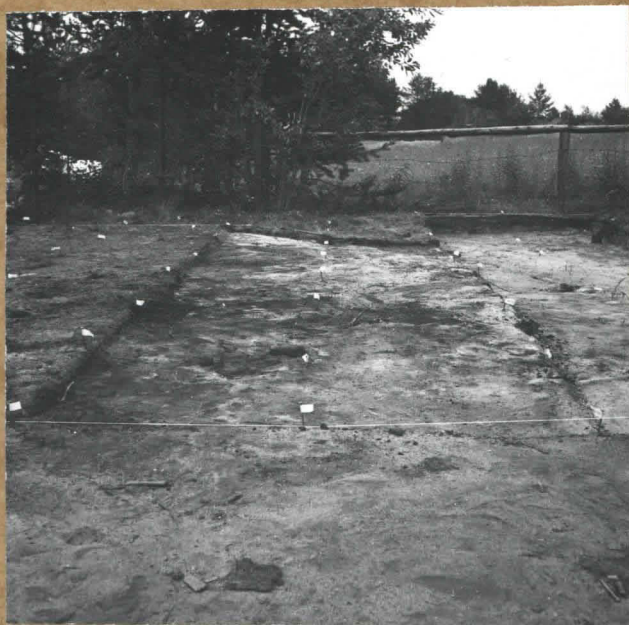
72148

6. OMRÅDE 1, NIVÅ 1. SSW-NNE.

72167

7. ARBETSBLD. LAGER 2 PÅ OMRÅDE 2 GRÄVS.
SSE - NNW.

72153.

8. OMRÅDE 2, NIVÅ 1. SSW - NNE.

72157

9. PROFIL : 471/778 - 780. SSW - NNE

72177

10. OMRÅDE 3, NIVÅ 1. SSW - NNE.

72159

11. OMRÅDE 3, NIVÅ 2, SSW - NNE.

72180

12. OMRÅDE 4, NIVÅ 1. ELDSTAD 1 TILL VÄNSTER I RUTORNA 466/975-976. SSW - NNE.

72183

13. OMRÅDE 4, NIVÅ 2. LAGER 2 AV ELDSTAD 1 TILL VÄNSTER I RUTORNA 466/975-976. SSW - NNE.

72182

14. ELDSTAD 1 I RUTORNA 466/975-976, NIVÅ 1. SSW - NNE.

72184

15. DE SÖDRA RUTORNA AV OMRÅDE 4, NIVÅ 2. I BAKGRUNDEN LAGER 2 AV ELDSTAD 1 I RUTORNA 466/975-976. SE - NW.

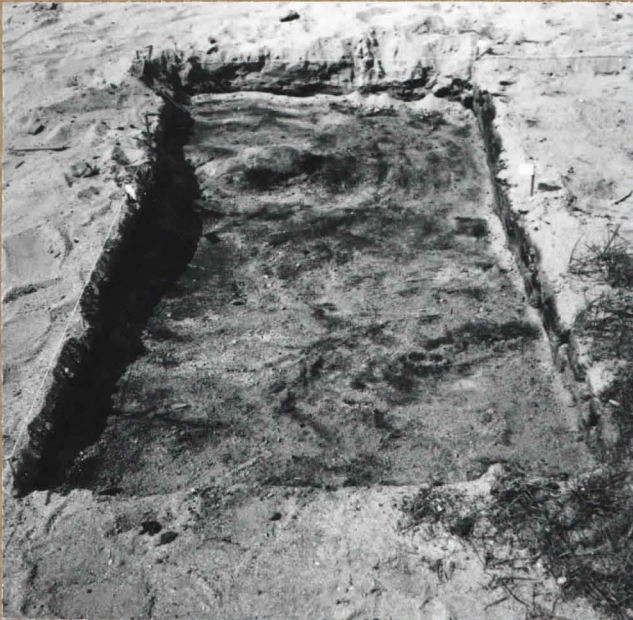
72187

16. OMRÅDE 5, NIVÅ 1. SSW - NNE.

72189

17. OMRÅDE 5, NIVÅ 2. SSW - NNE.

72150

18. PROUGROP 465/974-975, NIVÅ 1.
ESE - WNW.

72154

19. PROFIL I PROUGROP 470/974-975
LÅNGS LINJE 471. WSW - ENE.

72194

20. OMRÅDE 6, NIVÅ 1. ELDSTAD 2 I FÖRGRÄVDE.
WNW - ESE.

72199

21. OMRÅDE 6, NIVÅ 2. ESE - WNW.

72197

22. ELDSTAD 2 I RUTORNA 462/974-975
NIVÅ 1. WNW - ESE.

72203
 23. OMRÅDENA 7 OCH 8 DEN MUDDRADE
 SALDEN HAR AVLÄGGSNATS, DEN URSPRÅNGLIGA
 YTA HAR FRÅNTAGITS. LAGER I GRÄNS
 PÅ OMRÅDE 7. SSW-NNE.

72204
 24. OMRÅDE 7, NIVÅ 1. SSW-NNE.

72205
 25. OMRÅDE 7, NIVÅ 2. SSW-NNE.

72209

26. OMRÅDE 8, NIVÅ 1. SSW - NNE

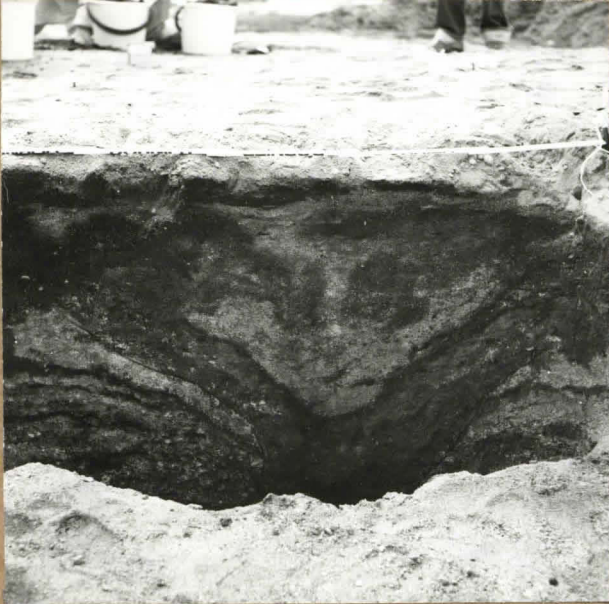
72210

27. OMRÅDE 8, NIVÅ 2. SSW - NNE.

72212

28. OMRÅDE 8. STEVAR I RUTORNA 462-464/972-973, NIVÅ 3. SSW - NNE.

72493

29. PROFIL: 465/974-976. NNE-SSW.

72173

30. PROFIL: 465-468/982. W-E.

72213

31. UTGRÄVNINGSGRÄNSET TÄCKT EFTER
UNDERSÖKNINGEN. WSW-ENE.

72214

32. PRONGROPARNA PÅ ÄVERN IGENFYLDA
EFTER UNDERSÖKNINGEN. SW-NE.